

แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโธปกรณ์
ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเพื่อรับมือกับ
ภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

โดย

นาวาอากาศเอก วีระพล กิจจารักษ์
เสนาธิการสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง
กองทัพอากาศ

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย นาวาอากาศเอก วีระพล กิจจารักษ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

เอกสารวิจัยเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กองทัพอากาศกำหนด ๒) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านกำลังพลและยุทธโปกรณ์ รวมถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ความต้องการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนา สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ๓) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง โดยอาศัยการจัดการประชุมร่วม สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ศึกษาข้อมูลของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง วิเคราะห์ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา และอุปสรรคของหน่วยในด้านต่าง ๆ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพิจารณาเปรียบเทียบกับความต้องการของยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ผลการวิจัย จากการวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis พบว่า สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเป็นหน่วยกำลังในศูนย์ยุทธการภาคพื้นและมีระบบเทคโนโลยีในการสนับสนุนการทำงาน กำลังพลมีความรู้ความสามารถด้านสารวัตรทหาร แต่สายการบังคับบัญชายังมีความซับซ้อน รวมถึงขาดแคลนกำลังพลและอาวุธยุทธโปกรณ์จำนวนมาก นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ โดยใช้แนวคิดหลักจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์กรในทุกด้าน อย่างเป็นระบบ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การพัฒนาฝึกอบรมกำลังพล การจัดหาอาวุธยุทธโปกรณ์ อุปกรณ์เครื่องมือที่เหมาะสมและทันสมัย รวมถึงการพัฒนาระบบปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ให้มีความพร้อมทั้งในยามปกติและไม่ปกติ เพื่อตอบสนองต่อคุกคามในทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด

คำนำ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งได้ตระหนักถึงภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมไทย ทำให้มองเห็นภาพภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้ชัดเจนในประเด็นของปัญหาความมั่นคงของประเทศที่กำลังเผชิญกับภัยการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหายาเสพติด การฟอกเงิน แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง ภัยคุกคามด้านต่าง ๆ และความท้าทายรูปแบบอื่น ๆ เป็นต้น

ในการวิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ และจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางราชการที่มีชั้นความลับ วิสัยทัศน์ นโยบายและแผนการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ได้ดำเนินการวิจัยในรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การทำแบบสอบถามจากผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาค้นคว้า รูปแบบ ลักษณะและผลกระทบของภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ต่อการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อเตรียมองค์ความรู้และแนวทางในการบริหารจัดการหน่วยงานให้มีความพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม ทั้งในรูปแบบของการนำไปสู่การปฏิบัติและในเชิงวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลสำเร็จของงานวิจัยจะเป็นก้าวแรกในการกระตุ้นกำลังพลในหน่วยงานได้ตระหนักถึงภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

น.อ.

(วีระพล กิจจาร์ักษ์)

นักศึกษาวินิจฉัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๖
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)	๖
ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)	๒๑
ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ๒๐ ปี	๒๒
ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๗)	๒๔
ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ฉบับเผยแพร่	๒๖
นโยบายของผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	๒๘
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๖
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๖
สรุป	๓๘
บทที่ ๓ ชีตความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง	๔๐
จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาขีดความสามารถ	๔๐
ด้านกำลังพลและยุทธโปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง	๔๐
สรุป	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔	
แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงาน	
ผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคาม	
และความท้าทายรูปแบบใหม่	๔๓
ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์	๔๓
แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศ	
ดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่	๔๕
ด้านโครงสร้าง	๔๕
ด้านกำลังพล	๕๐
ด้านยุทธโธปกรณ์	๕๑
ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงาน	
ผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเพื่อรับมือกับภัยคุกคาม	
และความท้าทายรูปแบบใหม่	๕๔
สรุป	๕๕
บทที่ ๕	
สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๗
สรุป	๕๗
ข้อเสนอแนะ	๕๘
บรรณานุกรม	๖๐
ภาคผนวก	๖๑
แบบสัมภาษณ์	๖๒
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
๔ - ๑ ตารางอาวุธยุทโธปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง	๕๒

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๒ - ๑	ขอบเขตการพัฒนายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๖)	๒๖
๒ - ๒	กรอบระยะเวลาในการพัฒนา	๒๘
๒ - ๓	กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๗
๔ - ๑	โครงสร้างการจัดหน่วยของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง	๔๗
๔ - ๒	ผังโครงสร้างของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง (ใหม่)	๔๙

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำหรับประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับจากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ ที่ได้ให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ชัดเจน จนกระทั่งประมาณต้นปี พ.ศ.๒๕๕๐ หน่วยงานความมั่นคงได้มีการตื่นตัวอย่างสูง ในความพยายามที่จะกำหนดกรอบแนวคิดเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ดังนั้น สภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๓ นายกรัฐมนตรีได้ออกกฎกระทรวง ตามข้อ ๑ วงเล็บให้ สมช. มีอำนาจในการกำหนดประเภทภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย ๙ ประการ คือ (๑) ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม (๒) ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง (๓) การขาดการสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๔) ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด (๕) ความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (๖) การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ (๗) แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง (๘) ยาเสพติด และ (๙) ความยากจน จะเห็นได้ว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความมุ่งหมายที่ครอบคลุมเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

เนื่องจากสถานการณ์ด้านความมั่นคงในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและยากที่จะคาดการณ์ได้ กองทัพอากาศจึงต้องดำรงขีดความสามารถและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบเดิม ควบคู่ไปกับการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งตามนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ กองทัพอากาศได้กำหนดเจตนารมณ์ตามทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์ทหาร ภายใต้กรอบหน้าที่สำคัญในการเตรียมกำลังพลกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตลอดจนดำรงเป้าหมายการพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่วิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” โดยที่ผ่านมา กองทัพอากาศพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ โดยการพัฒนาแต่ละห้วงเวลามีได้มีเพียงปัจจัยส่งเสริมหรือเอื้อต่อการพัฒนาเท่านั้น หากแต่มีปัจจัยอื่นซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การพัฒนานั้นไม่สามารถราบรื่นหรือไม่บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ได้ ทั้งนี้กองทัพอากาศก็ได้ละทิ้งความพยายามและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนากำลังทางอากาศ (Air Power Domain) ให้บรรลุวิสัยทัศน์อย่างเป็นทางการ โดยกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

โดยเน้น “สาน” ต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง “เสริม” ชีตความสามารถกำลังทางอากาศให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น “สร้าง” ความเข้มแข็งในทุกมิตีเพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัยคุกคามที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นในอนาคต

ดังนั้นสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองจึงเห็นความสำคัญกับสถานการณ์บ้านเมืองที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเพื่อตอบสนองเจตนารมณ์นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อการป้องกันประเทศ ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองจึงเล็งเห็นปัญหาและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง ผิดกฎหมาย ปัญหาภัยพิบัติต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้

ด้วยขอบเขตภารกิจของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง มีหน้าที่ในการวางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการและพัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับการสารวัตรทหาร การรักษาความสงบเรียบร้อย การผ่านเข้า – ออกภายในเขตพื้นที่กองทัพอากาศและพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย การพักอาศัยและการเรือนจำทหาร กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผลและตรวจตรากิจการภายในสายวิทยาการด้านสารวัตรทหาร มีขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ที่สำคัญ คือ

วางแผนการปฏิบัติด้านสารวัตรทหารให้พร้อมตอบสนองการปฏิบัติภารกิจในขอบเขตเกี่ยวกับการใช้กำลังตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ แผนการใช้กำลังทางอากาศ และการปฏิบัติการใช้กำลังกองทัพอากาศตามแผนปฏิบัติราชการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน โครงการงบประมาณด้านสารวัตรทหาร

กิจการสารวัตรทหาร การติดตามจับกุมทหารขาดหนีราชการ และผู้หลบหนีที่คุมขังสืบสวนสอบสวนคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามที่ได้รับมอบหมาย การป้องกันอาชญากรรมจัดการจราจรในพื้นที่กองทัพอากาศ

กิจการด้านการควบคุมรักษาความปลอดภัย ตรวจสอบพฤติกรรมบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติงานในเขตกองทัพอากาศ การออกบัตรอนุญาต การผ่านเข้า - ออกกองทัพอากาศของบุคคลและยานพาหนะ การต่อต้านการก่อการร้ายด้วยการหาข่าวร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและแหล่งข่าวรอบที่ตั้งดอนเมือง

กิจการด้านการพักอาศัยของข้าราชการและครอบครัวในที่พักอาศัยของทางราชการ และงานทะเบียนราษฎรในกองทัพอากาศ

กิจการด้านการเรือนจำทหาร และสถานที่คุมขังทหารอากาศ การฝึกอาชีพ การฟื้นฟูจิตใจให้กับผู้ต้องขังและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภายในและภายนอกกองทัพอากาศเกี่ยวกับการปฏิบัติการพิเศษในฐานะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนกำลังสารวัตรทหารอากาศให้หน่วยราชการสนามและหน่วยต่าง ๆ ในกระทรวงกลาโหม การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่กองทัพอากาศ บ้านพักอาศัยของทางราชการ และพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย การสืบสวนสอบสวน คดียาเสพติดร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บริหารจัดการในฐานะหัวหน้าสายวิชาการด้านสารวัตรทหาร เกี่ยวกับ การจัดการความรู้ การบริหารการฝึกและศึกษา การบริหารกำลังพลเหล่าทหารสารวัตร แบ่งส่วนราชการ ออกเป็น กองบังคับการ แผนกการเงิน กรมทหารสารวัตรทหารอากาศ กองควบคุมและรักษาความปลอดภัย กองวิทยากร เรือนจำทหารอากาศ และแผนกบริการ

จากขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังกล่าวข้างต้น สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง มีภารกิจสำคัญมากมายจำเป็นต้องมีการพัฒนาองค์กรอย่างบูรณาการในทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้าง ด้านกำลังพล ด้านยุทธโศปกรณ์ ให้มีความพร้อมความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาด้านยุทธโศปกรณ์และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กองทัพอากาศกำหนด เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กองทัพอากาศกำหนด

๒. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ รวมถึงจุดอ่อนจุดแข็ง ความต้องการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนา สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

๓. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจ ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง โดยพิจารณาจากโครงสร้างของหน่วยทั้งด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ รวมถึง จุดอ่อนจุดแข็ง ความต้องการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ ข้อมูลจากหน่วยงานของกองทัพอากาศที่มีความเกี่ยวข้องรวมทั้งหน่วยงานภายนอก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งขีดความสามารถของหน่วย ด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ รวมถึงโครงสร้างของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง โดยอาศัยการจัดประชุมร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน ที่เคยมีส่วนร่วมปฏิบัติงานกับสายงานของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพิจารณา เปรียบเทียบกับความต้องการของยุทธศาสตร์กองทัพ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือ แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบถึง ชีตความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กองทัพอากาศกำหนด

๒. ได้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านกำลังพลและยุทธโปกรณ์ รวมถึง จุดอ่อน จุดแข็ง ความต้องการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนา สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศ ดอนเมือง

๓. ได้แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโปกรณ์ของสำนักงาน ผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

คำจำกัดความ

สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศ ดอนเมือง หมายถึง หน่วยงานขึ้นตรงกองทัพอากาศ ในส่วนกิจการ พิเศษ มีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสาน ติดตาม กำกับ การ และพัฒนา เกี่ยวกับการ สารวัตรทหาร การรักษาความสงบเรียบร้อย การผ่านเข้า – ออก ภายในเขตพื้นที่ของ กองทัพอากาศ และพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย การพักอาศัย และการเรือนจำ กับมีหน้าที่ จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจ ตรากิจการในสายวิทยาการด้านสารวัตรทหาร อากาศ มีผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ขีดความสามารถ (Proficiency Level)

หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็น ถึง ความสามารถ ความชำนาญในแต่ละสมรรถนะ ซึ่งขีดความสามารถของกลุ่มสมรรถนะหลัก (Core Competency) กลุ่มสมรรถนะตาม บทบาทหน้าที่ (Functional Competency) และกลุ่มความรู้ในงาน (Job Competency)

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threats)

หมายถึง เป็นภัยคุกคามในทุกๆ มิติ ที่ไม่ใช่ภัยคุกคามเฉพาะมิติด้านการทหารเท่านั้น ซึ่งได้แบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ (๑) ภัยจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) (๒) ภัยจากการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากร (Competition over Resources) (๓) ภัยจากการเกิดขึ้นใหม่ของชนกลุ่มน้อยในสังคมใหญ่ (Marginalization of the Majority World) และ (๔) ภัยจากการแพร่ขยายอิทธิพลทางทหาร (Global Militarization) นอกจากนี้ยังมีการให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในลักษณะแยกย่อยลงไป เช่น ภัยคุกคามจากโรคระบาด (Epidemiology) ภัยคุกคามทางสารสนเทศ (Information) ภัยจากอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) และภัยคุกคามทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics)

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธูปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยโดยเสนอรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)
๒. ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)
๓. ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๗)
๔. ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ฉบับเผยแพร่
๕. นโยบายของผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑)
๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะเวลา ๗ ปี โดยได้ประเมินสถานะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคง นำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ได้กำหนดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ และภูมิคุ้มกันของชาติในภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ” โดยกำหนดความสำคัญเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ ๑ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรจะให้น้ำหนักต่อนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติเป็นลำดับสำคัญในระดับต้น แต่ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั้งสองส่วนต้องได้รับการขับเคลื่อนไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จโดยรวมและสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างครบถ้วน ทั้งเสถียรภาพ ความเป็นปึกแผ่นของประเทศ และการมีจุดยืนที่ชัดเจน เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ประเทศมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมโลก

กรอบความคิดหลักในการกำหนดนโยบาย ได้คำนึงถึงค่านิยมหลักของชาติซึ่งเป็นสิ่งที่คนในชาติจะต้องยึดถือและพึงรักษาไว้ร่วมกัน และผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งเป็นความมุ่งประสงค์ของชาติที่จะทำให้ค่านิยมหลักของชาติดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงต่อเนื่อง (สำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ สมช., ๒๕๕๘ : ๑)

สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระยะ ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)

๑. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับโลก

การเมืองโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่หลายขั้วอำนาจ โดย สหรัฐฯ ต้องเผชิญกับการท้าทายจากรัสเซียและจีน นอกจากนี้การเกิดขึ้นของขั้วอำนาจใหม่ทางเศรษฐกิจโลกคือ กลุ่ม BRICs ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีนและแอฟริกาใต้ซึ่ง “กำลังมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และมีท่าทีที่ต้องการมีส่วนร่วมกำหนดกรอบกติกาของโลก โดยมีความเคลื่อนไหวที่สำคัญในด้านเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการท้าทายและสร้างดุลอำนาจใหม่ และมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายด้วยความอ่อนตัวในการกำหนดท่าทีเพื่อรักษาดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ นอกจากนี้ปัจจัยความมั่นคงด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และภัยธรรมชาติถือเป็นปัญหาสำคัญของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาแหล่งพลังงานใหม่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ในขณะที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม อาทิการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลโดยตรงต่อภัยธรรมชาติที่มีระดับความรุนแรงมากขึ้น ทำให้จำเป็นต้องมีความร่วมมือในระดับนานาชาติ เพื่อเผชิญกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น รวมถึงจะนำมาสู่การกำหนดกรอบกติกาใหม่ที่มหาอำนาจอาจเข้ามาแทรกแซงประเทศอื่น ๆ และใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้า

๒. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาค

๒.๑ การขยายอิทธิพลและบทบาทของประเทศมหาอำนาจต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการปรับเปลี่ยนนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการแข่งขันและการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจ ทั้งในรูปแบบของการใช้พลังอำนาจทางทหารและทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตน และการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของไทยซึ่งอยู่ในภูมิภาคนี้ได้

๒.๒ การขยายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค พัฒนาการของกลุ่มประเทศอาเซียนที่กำหนดการจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” ในปีพ.ศ. ๒๕๕๘ จะทำให้อาเซียนมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ทั้งทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างพัฒนาการทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก รวมทั้งเพิ่มโอกาสการติดต่อเชื่อมโยงผ่านเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การเป็นประชาคมเป็นความท้าทายโดยเฉพาะการที่ประเทศสมาชิก ยังมีลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การสร้างความเป็นประชาคมและการเปิดกว้างของการติดต่อระหว่างกันอย่างเสรี ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาค และการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติ และเศรษฐกิจนอกระบบ

๒.๓ ความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทางการทหารยังคงมีปัญหา ความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่สามารถจำกัดขอบเขตและระดับความรุนแรงให้อยู่ในเฉพาะพื้นที่ โดยเป็นผลจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกัน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตเชิงป้องกัน รวมถึงทิศทางความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคที่มุ่งสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ข้อพิพาทในภูมิภาค สถานการณ์ภายในของประเทศเพื่อนบ้าน และบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค และการที่ประเทศไทยมีชายแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ โดยยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขตทางทะเลระหว่างกัน รวมถึงมีสิ่งบ่งชี้ถึงการเพิ่มงบประมาณทางทหารของประเทศในภูมิภาค จึงยังคงมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การใช้กำลังทหารต่อกันหากเกิดความขัดแย้งรุนแรงและไม่มีการบริหารจัดการปัญหาร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ

๒.๔ ความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทะเล ปัจจุบันผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่าสูง และในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์เส้นทางการเดินเรือที่สำคัญในภูมิภาคและเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ส่งผลให้มหาอำนาจต่าง ๆ มุ่งที่จะรักษาและแผ่ขยายอิทธิพลของตนเองในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมโดยมนุษย์กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล ปัญหาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล ปัญหาการลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมายทางทะเลโดยเฉพาะ สินค้าและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สองทางที่มีความเสี่ยงจะนำไปใช้ในการผลิตอาวุธทำลายล้างสูง การลักลอบ เข้าเมืองผิดกฎหมาย และการกระทำเป็นโจรสลัด อันอาจส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการสร้างดุลยภาพในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๓. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงภายในประเทศ

๓.๑ ความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ ความเคลื่อนไหวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถาบันฯ ได้เพิ่มระดับและขอบเขตที่กว้างขวางทั้งที่มีลักษณะเชื่อมโยงสถาบันฯ มาแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมือง ตลอดจนมีการกล่าวอ้างความเท็จเพื่อดูหมิ่นใส่ร้าย อันเป็นการบ่อนทำลายต่อสถาบันฯ และการปรากฏแนวคิดในเชิงปฏิรูป รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการหมิ่นสถาบันฯ ที่ขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว นำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ประกอบกับความผูกพันเชื่อมโยงของประชาชนบางส่วน โดยเฉพาะในหมู่เยาวชนรุ่นใหม่ที่มีต่อสถาบันฯ ถูกลดทอนลง เนื่องจากขาดความเข้าใจ ความตระหนักรู้อย่างถูกต้องแท้จริงถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและจุดยึดเหนี่ยวของสังคมไทย

๓.๒ ความขัดแย้งของคนภายในประเทศ พัฒนาการทางการเมืองของไทยที่ผ่านมา มีทิศทางที่น่าสังคมไทยวิวัฒนาการไปสู่วัฒนธรรมการเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในนโยบายของรัฐมากขึ้น โดยเฉพาะการกระจายความมั่งคั่งและอำนาจจัดการทรัพยากรสำคัญ โดยประชาชนแสดงออก ด้วยการใช้นิติสิทธิทางการเมืองและเสรีภาพพลเมืองในการเลือกตั้ง และการปกป้องสิทธิของตนหรือสิทธิของชุมชนท้องถิ่น ในขณะที่สังคมไทยกำลังอยู่ในกระบวนการ

เปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยที่ยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงโลกทัศน์ที่แตกต่างกันของกลุ่มคนในสังคม เป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดความแตกแยกทางความคิด ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในห้วงที่ผ่านมา การเคลื่อนไหวทางการเมืองถูกขับเคลื่อนด้วยเป้าหมายสุดโต่งทางการเมือง ส่งผลให้สภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น และโดยที่ความอดทนอดกลั้นของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมมีแนวโน้มลดต่ำลง ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองยังคงเป็นจุดเปราะบางในการรักษาเอกภาพของชาติ และการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมไทย หากการสร้างความสมานฉันท์ปรองดองและการแก้ไขรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งยังคงไม่บรรลุผล

๓.๓ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานเป็นปัญหาที่มีพัฒนาการที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติโดยมีใจกลางของปัญหา คือ เรื่องอัตลักษณ์ชาติพันธุ์มลายู ศาสนาอิสลาม และประวัติศาสตร์ รัฐปัตตานี โดยการต่อสู้ที่ใช้ความรุนแรงเป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งที่มีอุดมการณ์ต้องการแบ่งแยกดินแดน ได้นำเงื่อนไขอัตลักษณ์เฉพาะมาขยายผลในการใช้ความรุนแรง ทำให้เกิดบรรยากาศความกลัว ไม่ไว้วางใจ ระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ได้ปรากฏปัญหาใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือ ปัญหายาเสพติด ปัญหาภัยแทรกซ้อน บทบาทของภาคประชาสังคม โดยเฉพาะเยาวชนที่เห็นต่างจากรัฐ และถูกดึงเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้เห็นต่างจากรัฐ การเข้ามามีบทบาทและแทรกแซงขององค์กรระหว่างประเทศ ที่เป็นการเพิ่มความซับซ้อนของปัญหามากยิ่งขึ้น

๓.๔ ความไม่เชื่อมั่นในการบริหารประเทศตามหลักนิติธรรม ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการบริหารตามหลักนิติธรรม ความไม่เชื่อมั่นในการบริหารประเทศและวิกฤตศรัทธาของผู้นำ รวมถึงโครงสร้างทางการเมือง การบริหารซึ่งแม้จะมีการกระจายอำนาจมากขึ้น แต่ในภาพรวมยังคงมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง เป็นข้อจำกัดต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม ประกอบกับการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐขยายตัวออกไปทุกระดับ ส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อมั่นของประชาชน ในขณะเดียวกันประชาชนบางส่วนยอมรับกระบวนการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยผลของปัญหาดังกล่าวได้กัดกร่อนพื้นฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

๓.๕ ปัญหายาเสพติด ปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญ ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทำลายศักยภาพของประชากร และปัญหาการขยายตัวขององค์กรอาชญากรรม นอกจากนี้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการลักลอบค้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเป็นประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง ในขณะที่การลักลอบขนยาเสพติดและแหล่งพักยาเสพติดอยู่บริเวณพื้นที่ชายแดนฝั่งไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยพื้นที่ชายแดนภาคเหนือเป็นพื้นที่สำคัญ รองลงมาคือพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้กลุ่มนักค้าจากนอกภูมิภาคเข้ามามีบทบาทสำคัญในการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ในการลำเลียงยาเสพติดจาก

หลายแหล่งผลิตทั้งในและนอกภูมิภาค ซึ่งการจับกุมกระทำได้อย่างขึ้นเนื่องจากลักษณะเฉพาะตัวของการจัดองค์กรและรูปแบบและวิธีการค้ายาเสพติดที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

๓.๖ ความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นพร้อมกับการเพิ่มจำนวนของประชากรโลก รวมถึงการพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก นำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุล ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ จนนำไปสู่ภัยพิบัติธรรมชาติเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยมีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย วาตภัย รวมถึงสถานการณ์แผ่นดินไหวที่เพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการเตรียมความพร้อมในลักษณะที่สามารถบริหารจัดการวิกฤตการณ์และภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพตั้งแต่ขั้นป้องกัน การแก้ไขและการฟื้นฟูสถานการณ์ ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติในระดับรุนแรงมากขึ้น ควบคู่กับการขยายความร่วมมือกับประชาคมโลกเพื่อจัดการกับภัยพิบัติดังกล่าว

๔. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงข้ามพรมแดน

๔.๑ การเคลื่อนตัวของภัยคุกคามข้ามชาติ ปัจจุบันภัยคุกคามข้ามชาติได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วตามสภาวะโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความมั่นคงของชาติโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ในด้านปัญหาการก่อการร้าย แรงขับเคลื่อนของการต่อสู้เชิงอุดมการณ์ยังคงมีอยู่อย่างเข้มข้น และขยายอุดมการณ์ความเชื่อไปสู่คนและกลุ่มบุคคลในพื้นที่ที่มีเงื่อนไขพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง เป็นผู้ก่อการร้ายในหลายรูปแบบ โดยเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญได้แก่ ความคับแค้น อันเนื่องมาจากปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรม ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม และการแปรเปลี่ยนความเชื่อทางศาสนา ให้เป็นพลังผลักดัน นอกจากนี้การเผยแพร่แนวคิดรุนแรงของกลุ่มก่อการร้ายสากลและกลุ่มหัวรุนแรงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงดำรงอยู่ ทั้งการก่อการร้ายจากกลุ่มหัวรุนแรงในพื้นที่ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากต่างประเทศและการแทรกซึมเข้ามาปฏิบัติภารกิจจากกลุ่มก่อการร้ายนอกภูมิภาค โดยอาศัยช่องว่างด้านมาตรการการรักษาความปลอดภัยและชายแดนที่เปราะบางของประเทศในภูมิภาค รวมถึงการเชื่อมโยงติดต่อและการเผยแพร่ความคิดอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายผ่านทางอินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ ทั้งนี้ แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ใช่เป้าหมายการโจมตีโดยตรงของกลุ่มก่อการร้ายสากล แต่ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องเฝ้าระวังความเสี่ยงโดยเฉพาะการใช้เป็นสถานที่พักพิงและอำนวยความสะดวกในการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายทั้งในและนอกภูมิภาค และการก่อความรุนแรงในเมือง

สำหรับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอันประกอบด้วย การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ การฟอกเงิน การกระทำอันเป็นโจรสลัด อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีแนวโน้มที่จะขยายตัวและควบคุมได้ยาก โดยมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการที่ซับซ้อนจากการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้การก่ออาชญากรรมข้ามชาติทำได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น มีการพัฒนาเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อมโยงระหว่างการก่อการร้าย

และอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นและมีขีดความสามารถสูงขึ้น โดยคาดการณ์ว่า ภัยคุกคามทั้งจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เนื่องจากการเปิดเสรีด้านการเดินทาง การขยายการท่องเที่ยว การแพร่ขยายแนวความคิดหัวรุนแรงและการรวมกลุ่มบุคคลที่มีความคิดดังกล่าว ในขณะที่ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายของประเทศสมาชิกยังมีความแตกต่างกัน และการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงเป็นไปอย่างล่าช้า

๔.๒ การย้ายถิ่นฐานของประชากร การย้ายถิ่นฐานของประชากรจากประเทศรอบบ้านเข้าสู่ประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นในลักษณะเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการผลักดัน ส่งกลับ ส่งผลให้มีผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากยังตกค้างอยู่ในประเทศไทย และเกิดปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มที่ขัดแย้งกับรัฐบาลของประเทศต้นทาง สาเหตุการย้ายถิ่นที่สำคัญ ประกอบด้วยปัจจัยด้านการเมือง คือ สถานการณ์ภายในประเทศเพื่อนบ้าน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามกฎหมาย ปัญหาการศึกษา ปัญหาความขัดแย้งกับชุมชนชาวไทย ตลอดจนปัญหาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาว นอกจากนี้ ปรากฏการย้ายถิ่นที่ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเพิ่มมากขึ้น โดยปัญหาดังกล่าวมีความละเอียดอ่อนและส่งผลกระทบต่อหลายมิติ ทั้งความมั่นคงของมนุษย์ ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๔.๓ บริบทการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อื่น ๆ ปัจจุบันภัยคุกคามความมั่นคงมีขอบเขตที่กว้างขวาง มีความเชื่อมโยง ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงมากขึ้น ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ประกอบด้วยทั้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมโยงกับบริบทโลกในมิติต่าง ๆ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก และผลจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาประกอบกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุล ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ ปัญหาความมั่นคงทางทหารปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและปัญหาความขัดแย้งแย่งชิงทรัพยากร ที่ส่งผลต่อเนื่องเป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชน และความขัดแย้งกับหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ความต้องการพลังงานของโลกที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลต่อความมั่นคงทางพลังงานของไทยในการแข่งขันแสวงหาแหล่งพลังงาน โดยเฉพาะการที่ประเทศไทยต้องพึ่งพิงแหล่งพลังงานจากภายนอกในสัดส่วนที่สูง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ

นโยบายที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๑ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ผ่านหลักสูตรทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งช่องทางสื่อสารต่าง ๆ และชี้เตือนให้ระมัดระวังในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

๑.๒ พัฒนาประสิทธิภาพและความเข้มแข็งของกลไกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและป้องปรามการล่องละเมิดสถาบัน จำแนกกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อกลุ่มที่มุ่งล้มล้างสถาบัน และใช้มาตรการพูดคุยต่อกลุ่มที่หลงผิดเพื่อให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติ

๑.๓ เผยแพร่และน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ภาครัฐเป็นต้นแบบในการยึดถือและปฏิบัติตามแนวพระราชดำริอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติและดำเนินการให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๔ เสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่มุ่งเน้นการบริหารและการดำเนินงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความเข้มแข็ง สนับสนุนการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนและชุมชนท้องถิ่นให้มีอิสระและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยเฉพาะประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนและชุมชนท้องถิ่น และภาครัฐยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐาน การจัดการความขัดแย้ง

นโยบายที่ ๒ สร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความสมานฉันท์ในชาติ

๒.๑ ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศทุกระดับ ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างเหมาะสม มุ่งสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ กระจายอำนาจและทรัพยากรและเปิดโอกาสให้ประชาชนอย่างเท่าเทียม ในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ดิน น้ำ ป่า แร่ธาตุ โดยยึดผลประโยชน์ส่วนรวมและเป็นไปโดยสอดคล้องกับการบริหารจัดการในระดับชาติ รวมทั้งการได้รับสวัสดิการทางสังคม โอกาสทางการศึกษา และการบริการด้านสาธารณสุขจากภาครัฐ อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๒.๒ สร้างความเชื่อมั่นต่อกลไกและกระบวนการยุติธรรม ในการพัฒนาโลกและมาตรฐาน กระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรม ยึดหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รวมถึงทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อต่อการลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๒.๓ แก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในการถือครองที่ดิน จำกัดการผูกขาดที่ดินขนาดใหญ่ของภาคเอกชน และกระจายโอกาสการถือครองที่ดินทำกินให้กับประชาชนที่ยากจน

๒.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความรักความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทยและเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง โดยมีแนวทางหรือการดำเนินการที่ส่งเสริมค่านิยมที่ดีของสังคมไทย การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคที่เท่าเทียมกัน และการยอมรับความคิด ความเชื่อ อัตลักษณ์ วิถีชีวิต ภาษาและวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน

๒.๕ สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารงานของภาครัฐทั้งในการให้ข้อคิดเห็นเชิงนโยบายและตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานตลอดจนการติดตามประเมินผลของภาครัฐ รวมถึงการเสริมสร้างบรรยากาศในการหารือเปิดรับฟังข้อเท็จจริง เหตุผล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารของภาครัฐเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ป้องกันความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายของภาครัฐ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

นโยบายที่ ๓ ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๑ เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุขในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึงพัฒนา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐาน การจัดการความขัดแย้ง ความรุนแรงและการสร้าง ความรักความสามัคคี ความสงบสุข และความสมานฉันท์ของประชาชนและลดการใช้ความรุนแรงในพื้นที่

๓.๒ ฟื้นฟูความเชื่อมั่นและลดความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับรัฐ โดยยึดถือความเป็นธรรม และกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม รวมถึงการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาโลกคู่ครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

๓.๓ เสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชน โดยเฉพาะการสร้างการยอมรับของสังคมโดยรวมและส่งเสริมให้คนและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการ และลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละพื้นที่

๓.๔ ส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข เพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและความรุนแรง โดยเฉพาะการพูดคุยเพื่อสันติสุขกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับรัฐทั้งในพื้นที่และในต่างประเทศ ในการเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย รองรับการพัฒนาเพื่อสันติสุข และมีหลักประกันของความต่อเนื่องและความเชื่อมั่นของทุกกลุ่มในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุย

๓.๕ สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อลดเงื่อนไขของการนำไปแสวงประโยชน์และก่อเหตุการแก้ไขปัญหาของไทย

๓.๖ จัดให้มีกลไกและโครงสร้างการบริหารจัดการของภาครัฐที่มีเอกภาพ ทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ เพื่อแก้ไขปัญหาตามนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเตรียมพร้อมพื้นที่ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป

นโยบายที่ ๔ จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๔.๑ เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และกระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ปัญหาชายแดน อาทิ การลักลอบเข้าเมือง ปัญหาแรงงานข้ามชาติ การก่อการร้าย การค้าสิ่งของผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์โรคระบาด และโรคติดต่อร้ายแรง รวมถึงร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนา และเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะการไม่นำประเด็นเส้นเขตแดนมาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาและเสริมสร้างความเจริญเติบโตร่วมกันบนพื้นฐานการรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับการรักษาความมั่นคงของชาติ

๔.๒ ปรับปรุงกลไก และพัฒนาศักยภาพการตรวจคนเข้าเมือง การติดตามตรวจสอบการเข้า-ออก การขออยู่ในประเทศไทย และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องประสานร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด

๔.๓ ส่งเสริมการใช้มิติทางสังคมและวัฒนธรรม ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีทุกระดับกับประเทศเพื่อนบ้าน และพัฒนาความเข้มแข็งของคน ชุมชน และพื้นที่ชายแดนร่วมกัน

๔.๔ จัดระเบียบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ และการเป็นประตูเชื่อมโยงการค้าที่มีความสมดุลทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคมกับมิติความมั่นคง และร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการบริหารจัดการชายแดน การพัฒนาด้านชายแดน และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

นโยบายที่ ๕ สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๕.๑ พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติในการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงาน กลไกภาครัฐ โดยเฉพาะการข่าวและระบบกฎหมายให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มีเอกภาพ

๕.๒ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกรูปแบบ โดยให้ความสำคัญกับการลดปัจจัยและเงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการก่อการร้ายการป้องกันมิให้กลุ่มก่อการร้าย บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนการก่อการร้ายทุกรูปแบบใช้พื้นที่ในอาณาเขตประเทศไทยเป็นพื้นที่พักพิง พื้นที่แสวงหาปัจจัยเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย ตลอดจนเป็นพื้นที่ก่อความรุนแรงหรือกระทำการก่อการร้าย โดยมุ่งเน้นการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในเขตเมือง

๕.๓ เสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ รวมทั้งกับองค์กรระหว่างประเทศ และภายใต้กรอบอาเซียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติบนพื้นฐานของการกำหนดท่าทีและจุดยืนที่เหมาะสมของไทยในประเด็นการก่อการร้าย

๕.๔ เสริมสร้างจิตสำนึกความตระหนักรู้ของภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาคประชาสังคม ให้เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดและการก่อการร้ายและสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการร่วมมือกับภาครัฐป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติทุกรูปแบบ

นโยบายที่ ๖ ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล

๖.๑ พัฒนาศักยภาพความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ในการเสริมสร้างและพัฒนา กำลังทางเรือให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพียงพอในการจัดการกับภัยคุกคามด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและ ป้องปราม รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ ความไว้วางใจเชื่อใจระหว่างประเทศ และพัฒนาความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีกับหน่วยงานทางทะเลในทุกระดับ

๖.๒ คุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล ในการพัฒนาขีดความสามารถเชิงป้องกัน การรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง และเสริมสร้างระบบตรวจการณ์และพิสูจน์ทราบเป้าหมาย ทางทะเล การแลกเปลี่ยนด้าน การข่าว การสนับสนุนเรือพาณิชย์ของไทยที่แล่นผ่านพื้นที่เสี่ยงภัยให้ มีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยและการป้องกันตนเองตามระดับความรุนแรงของภัยคุกคาม ตามระดับสากลภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพในการเตือนภัย ป้องกัน และ จัดการกับปัญหาภัยพิบัติสาธารณภัยและภัยธรรมชาติตลอดจนเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือ ระหว่างประเทศ สนับสนุนประเด็นด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางทะเลในเวทีระหว่างประเทศ

๖.๓ สร้างความสงบเรียบร้อยและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเล ในการส่งเสริม การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางทะเล และสนับสนุนกิจการพาณิชย์นาวี รวมทั้งจัดให้ มีมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งจากการแสวงหาประโยชน์ทางทะเลอย่างสันติวิธี ตลอดจนจัดระเบียบการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมทางทะเลให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน รวมทั้งให้มีการกำหนดพื้นที่ปกครองทางทะเลเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๔ สร้างความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยผลักดัน ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล สนับสนุนการ มีส่วนร่วมของภาคประชาชน และสนับสนุนสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรและดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน และพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการกับมลพิษที่เกิดขึ้นอย่าง มีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีผลบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างเคร่งครัด

๖.๕ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์กรความรู้ และความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล โดยให้มืองค์กรที่มีหน้าที่ศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับทะเล และเผยแพร่ให้ความรู้และ การศึกษากับภาคส่วนต่าง ๆ และเร่งรัดการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ ทางทะเล

๖.๖ พัฒนาการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ โดยจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการและบูรณาการความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งมีการพัฒนากฎระเบียบ หรือ กฎหมายภายในอื่น ๆ เพื่อให้มีความทันสมัยต่อสถานการณ์ทางทะเลและสอดคล้องกับพันธกรณี ระหว่างประเทศ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายภาคประชาสังคมในการสนับสนุน การดำเนินการของหน่วยงานรัฐในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

นโยบายที่ ๗ จัดระบบ ป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง

๗.๑ กำหนดนโยบายต่อผู้หลบหนีเข้าเมือง โดยให้อาศัยอยู่ชั่วคราวตามหลักมนุษยธรรม เพื่อรอการส่งกลับ ทั้งนี้โดยไม่ยินยอมให้มีการเคลื่อนไหวใด ๆ ที่สร้างผลกระทบต่อประเทศไทยและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๗.๒ แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองที่ตกค้างและยังไม่สามารถส่งกลับประเทศต้นทาง โดยเร่งรัดการกำหนดสถานะบุคคลที่ชัดเจน การกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์ที่รัฐกำหนด

๗.๓ จัดระเบียบการจ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยคำนึงถึงการรักษาผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับการรักษาความมั่นคงของชาติ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการอนุญาตให้มีการจ้างงานและนำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบที่รัฐบาลกำหนดภายใต้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการให้ความเป็นธรรมความคุ้มครอง ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของแรงงานต่างด้าวโดยยึดมั่นในหลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และกติการะหว่างประเทศ

๗.๔ ปรับปรุงกลไกและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการเพื่อจัดระเบียบการเข้าเมือง โดยส่งเสริมการพัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มกลไกความร่วมมือระหว่างกันในการตรวจสอบการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างเข้มงวด และพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้รู้เท่าทันกับพัฒนาการของการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ตลอดจนเพิ่มมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ

๗.๕ พัฒนาระบบฐานข้อมูลคนเข้าเมืองและผู้หลบหนีเข้าเมืองให้มีความทันสมัย เป็นปัจจุบันสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายที่ ๘ เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน

๘.๑ ปกป้องความมั่นคงของชาติจากภัยยาเสพติด โดยให้ความสำคัญกับการลดอุปสงค์หรือความต้องการใช้ยาเสพติด และการลดปริมาณยาเสพติด การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาของภาคประชาชนและชุมชน การเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้น และปราบปรามการค้ายาเสพติดจากต่างประเทศ รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียนและสหประชาชาติ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด

๘.๒ ผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคง โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาการป้องกันและแก้ปัญหา โดยเฉพาะการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในระดับพื้นที่ให้มีภูมิคุ้มกัน มีความพร้อมเผชิญปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคง และสามารถผนึกกำลังประชาชนหรือกลุ่มพลังมวลชน เพื่อสนับสนุนภาครัฐในการรักษาความมั่นคงของประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการส่งเสริมมิติวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน/ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง

นโยบายที่ ๙ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริตคอร์รัปชัน โดยจัดการทุจริตคอร์รัปชันและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐ และสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนร่วมมืออย่างจริงจังและสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับระบบการขับเคลื่อน คือ การประสานความร่วมมือ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การสร้างมาตรฐาน การติดตามประเมินผล รวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

นโยบายที่ ๑๐ เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

๑๐.๑ ปกป้อง ป้องกัน ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ สงครามไซเบอร์ และเสริมสร้างความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการบูรณาการการจัดการความมั่นคงทางไซเบอร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การประสานความร่วมมือและเสริมสร้างเครือข่ายกับภาคเอกชน ภาควิชาการ บุคลากร องค์กรและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์ การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การเฝ้าระวังและการพัฒนาระบบป้องกัน การโจมตีระบบสารสนเทศ การพัฒนาความพร้อมต่อสงครามไซเบอร์ การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญด้านสารสนเทศของประเทศ การกู้คืนข้อมูล ระบบ/เครือข่ายและการพัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัยในทุกด้าน

๑๐.๒ พัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และการพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับงานสืบสวนและป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ให้สามารถลดภัยคุกคามหรืออันตรายที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะที่อยู่ในรูปของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การโจรกรรมข้อมูลสารสนเทศ การละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล การกรรโชกข้อมูลสารสนเทศ การกระทำตลอดจนการก่อวินาศกรรม หรือทำลายระบบสารสนเทศ รวมถึงการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับภัยคุกคามและอาชญากรรมไซเบอร์

๑๐.๓ พัฒนาศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและจดสิทธิบัตรเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผลิตโดยคนไทย การวิจัยและพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ การบูรณาการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลภาครัฐ การพัฒนาระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ รวมถึงการใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (GIN) ระบบคลาวด์ภาครัฐ (G-Cloud) ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ องค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความชำนาญทางด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐและองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลข่าวสารและความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทางด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

นโยบายที่ ๑๑ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๑.๑ พัฒนาระบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนา โดยยึดหลักการสร้างสมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น

๑๑.๒ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การตรวจสอบ และการเฝ้าระวังการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบ รวมถึงเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกและตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมั่นคงและยั่งยืน และสนับสนุนให้มีชุมชนต้นแบบ การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและและการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๑.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการสิ่งแวดล้อม ในการส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการยุติธรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นกลไกพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปกป้องสิทธิชุมชน และแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับประชาชน และสนับสนุนให้มีการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ และมาตรการทางสังคม เพื่อลดการทำลายและสร้างแรงจูงใจในการร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพกลไกตรวจสอบและเฝ้าระวังภัยคุกคามทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์การลักลอบ นำเข้าวัตถุมีพิษ สารเคมีอันตราย และกากของเสียต่าง ๆ จากโรงงานอุตสาหกรรมของต่างชาติเข้ามาทิ้งในอาณาเขตของประเทศไทย

๑๑.๔ ส่งเสริมการรวมตัวในระดับภูมิภาคอาเซียน เพื่อเป็นภาคีด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน

นโยบายที่ ๑๒ เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร

๑๒.๑ เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการพลังงานทั้งระบบ กำหนดทิศทางการผลิตและการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน การแสวงหาแหล่งพลังงานเพิ่มเติมในการเร่งจัดหาปิโตรเลียมภายในประเทศ และการกระจายเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าให้ได้ตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ การจัดหาพลังงานทดแทน การพัฒนาพลังงานหมุนเวียน การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารความเสี่ยงจากการพึ่งพิงพลังงานจากต่างประเทศ

๑๒.๒ พัฒนาองค์ความรู้และแสวงหาแหล่งพลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคิดค้นนวัตกรรมเพื่อลดการใช้พลังงานหลักที่เริ่มหมดไป และสร้างมลภาวะด้านสิ่งแวดล้อม

๑๒.๓ สร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนอย่างจริงจังในการดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทยการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมการและพิจารณากำหนดให้มียุทธศาสตร์หรือแผนเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพื่อเป็นการวางแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

๑๒.๔ พัฒนาภาคเกษตรกรรมอันเป็นรากฐานความมั่นคงทางอาหารของไทย ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมแบบยั่งยืน และพัฒนาเกษตรกรรมต่างๆ โดยเฉพาะการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมและเกษตรสมัยใหม่ และฟื้นฟูค่านิยมใหม่ที่เคารพในศักดิ์ศรีของเกษตรกร

นโยบายที่ ๑๓ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

๑๓.๑ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ให้ประสานสอดคล้องระหว่างแผนระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชน เพื่อรองรับการเผชิญภัยคุกคามทั้งด้านการทหาร การก่อการร้าย สาธารณภัย ภัยพิบัติขนาดใหญ่และโรคอุบัติใหม่ รวมถึงการบรรเทาฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ

๑๓.๒ จัดให้มีระบบสั่งการที่มีเอกภาพ สามารถบูรณาการและผนึกกำลังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก ทั้งการแจ้งเตือนภัย การป้องกันภัย การระงับภัย การบรรเทาภัยและการฟื้นฟูผลที่เกิดขึ้น

๑๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการเตรียมพร้อมเผชิญภัยพิบัติ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก ทั้งในระดับท้องถิ่น และในระดับชาติ

๑๓.๔ พัฒนาและสนับสนุนการมีระบบฐานข้อมูลเฝ้าระวังและเตรียมพร้อมด้านภัยพิบัติที่ทันสมัย พร้อมระบบสำรองที่สามารถเชื่อมต่อการเตือนภัยล่วงหน้าอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

นโยบายที่ ๑๔ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ

๑๔.๑ เสริมสร้างและพัฒนากองทัพให้มีโครงสร้างกองทัพ และยุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสมทันสมัย มีความพร้อมในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ และการปฏิบัติการกิจด้านสันติภาพได้อย่างต่อเนื่อง

๑๔.๒ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชาติด้วยการผนึกกำลังจากทุกภาคส่วนในการป้องกันประเทศ และให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทัพตั้งแต่ในภาวะปกติในการพัฒนาความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการระดมสรรพกำลังทรัพยากร การป้องกัน การขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นในภาวะไม่ปกติ การพัฒนาระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างศักยภาพและปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคงของท้องถิ่น เอกชน ภาคประชาชน ให้สนับสนุนภาครัฐ รวมถึงการสร้างเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานด้านการป้องกันประเทศโดยยึดกระบวนการมีส่วนร่วม

๑๔.๓ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และความร่วมมือในทุกระดับกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มอาเซียน และมีตรประเทศ บนพื้นฐานการรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน

๑๔.๔ พัฒนาและนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามาสนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากสงคราม ในการเตรียมความพร้อมของกองทัพให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความมั่นคงภายใน การปราบปรามยาเสพติด และสนับสนุนภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ และการบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งในกรอบของสหประชาชาติและกรอบความร่วมมือต่างๆ โดยจัดเตรียมอุปกรณ์และกำลังพลของกองทัพให้มีความเหมาะสมและไม่กระทบต่อการจัดเตรียมกำลังและใช้กำลังเพื่อปฏิบัติการกิจตามแผนป้องกันประเทศ

๑๔.๕ ส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศและความมั่นคง โดยพัฒนาระบบอาวุธและระบบการแจ้งเตือนภัยทางทหารให้มีขีดความสามารถในการป้องกันภัยทางยุทธศาสตร์และส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาการทหารรวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร โดยประสานการวิจัยและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกองทัพกับหน่วยงานวิจัยองค์กร สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษาด้านเทคโนโลยีของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนขยายผลการวิจัยและเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารเพื่อการพึ่งพาตนเอง ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารทางทหารให้สนับสนุนการป้องกันประเทศ

นโยบายที่ ๑๕ พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ

๑๕.๑ ดำเนินงานข่าวกรองที่มีคุณภาพและแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ และความเคลื่อนไหวที่สนับสนุนการเสริมสร้างความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

๑๕.๒ เสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง และหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ และมีเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน

๑๕.๓ เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาบุคลากรและเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูลและองค์กรด้านการข่าว

นโยบายที่ ๑๖ เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑๖.๑ เสริมสร้างความไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาความเข้มแข็งกลไกความร่วมมือระดับต่าง ๆ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างกันอย่างสันติ

๑๖.๒ ส่งเสริมบรรยากาศที่นำไปสู่การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนและเส้นเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุผล ในการกำหนดแนวทางและเป้าหมายการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนและเส้นเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านแต่ละด้านอย่างชัดเจน และรักษาความต่อเนื่องของคณะเจรจารวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะการสนับสนุนเครื่องมือที่ทันสมัย การเพิ่มมาตรการความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยงจากการสู้รบและกบฏ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

๑๖.๓ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาค โดยเน้นที่ความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันในมิติทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน เพื่อให้เกิดทัศนคติในทางสร้างสรรค์ของการเป็นมิตรประเทศ รวมถึงลดอคติและความหวาดระแวงระหว่างกัน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างประชาชน โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ดำเนินการในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นและภาคประชาชน และให้ภาควิชาการและสถาบันด้านการวิจัยมีบทบาทในการเชื่อมโยงการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศเพื่อนบ้าน

๑๖.๔ ส่งเสริมให้อาเซียนมีเอกภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับมหาอำนาจ และเป็นเครื่องมือสร้างดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจ

๑๖.๕ สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นผลกระทบจากการเชื่อมโยงกันมากขึ้นในประชาคมอาเซียน

๑๖.๖ ดำเนินการอย่างสมดุลในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการที่อาเซียนเป็นองค์กรที่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดมากขึ้น แต่สามารถรักษาผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแห่งชาติที่สำคัญไว้ได้

๑๖.๗ เสริมสร้างความพร้อมของประเทศในการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรภาครัฐ พัฒนากฎ ระเบียบ ปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ไทยมีความพร้อมในการจัดการผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้นจากการอำนวยความสะดวกให้มีการติดต่อเชื่อมโยงกันมากขึ้นในอาเซียน พร้อมทั้งเสริมสร้างความตระหนักรู้และทัศนคติที่ดีต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียน และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างความคุ้นเคย ความเข้าใจและความรู้สึกเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

๑๖.๘ รักษาดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศ โดยมีจุดยืนและท่าทีที่เหมาะสม ที่เอื้อต่อการแสวงประโยชน์ร่วมของไทยกับประเทศต่างๆ และไม่ให้เกิดอยู่ท่ามกลางความตึงเครียดของการแข่งขันอิทธิพลหรือการรักษาผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันของมหาอำนาจ รวมถึงสนับสนุนการเข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศที่เอื้อต่อการรักษาผลประโยชน์และเกียรติภูมิของประเทศ

๑๖.๙ เสริมสร้างปัจจัยที่เกื้อหนุนและสร้างสภาวะแวดล้อมที่ลดความหวาดระแวงควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความไว้วางใจในการส่งเสริมบทบาทของไทยด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ และใช้กลไกทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ให้เอื้อต่อการสร้างดุลยภาพและการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

กระทรวงกลาโหม ได้เผยแพร่ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม" ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ เล็งเห็นท่ากองทัพที่มีโครงสร้างกระทัด มีกำลังพลที่เหมาะสม มียุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจได้หลากหลาย

พล.ต.คงชีพ ตันตระวาณิชย์ โฆษกกระทรวงกลาโหม แถลงภายหลังการประชุมสภากลาโหม ที่มี พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี (รอง นรม.)และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (รมว.กห.) เป็นประธานว่า ในที่ประชุมได้แจ้งให้ทราบถึงความคืบหน้าของการปฏิรูปกองทัพ หลังจากมีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ” ทบทวนปรับปรุงยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหมฉบับเดิมและจัดทำร่างใหม่ขึ้นแล้วคือ “ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙” โดยกำหนดเป้าหมายสุดท้าย คือการมีกองทัพที่มีโครงสร้างกระทัดรัด มีกำลังพลที่เหมาะสม มียุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย มีขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจได้หลากหลาย”ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากสภากลาโหมแล้ว เมื่อ เม.ย.๕๙

พล.ต.คงชีพ กล่าวอีกว่า ขณะนี้กลาโหมกำลังเข้าสู่กระบวนการทบทวนปรับปรุงแผนการเตรียมกำลังและแผนการใช้กำลังของกระทรวงกลาโหมในภาพรวมให้มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบโดยแผนการเตรียมกำลังที่สำคัญที่กำลังดำเนินการอยู่ ประกอบด้วย แผนแม่บทการปฏิรูปการบริหารจัดการและการปรับปรุงโครงสร้าง พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙” ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายใน ส.ค.๕๙ โดยจะใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงส่วนราชการและระบบงานทั้ง ๑๘ ระบบงาน นอกจากนี้ จะทำการทบทวน/ปรับปรุงและจัดทำ “แผนพัฒนาขีดความสามารถกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙” ซึ่งจะใช้เป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างหน่วยให้มีความสมบูรณ์และพร้อมรบด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ตามความจำเป็นต่อไป”(www.komchadluek.net/news/,ออนไลน์, ๒๕๖๐)

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการด้านการป้องกันประเทศและด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับ กระทรวงกลาโหมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อให้กระทรวงกลาโหมมุ่งสู่องค์กรที่ “มีกองทัพชั้นนำ มีบทบาทสำคัญในด้านความมั่นคงและมีบทบาทส่งเสริมความมั่นคงของภูมิภาค” โดยยึดถือ ๓ แนวคิดทางยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation) หมายถึง การพิจารณาใช้ทรัพยากรทางทหารในการสนับสนุนรัฐบาลในการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกันรักษาความเป็นกลางลดเงื่อนไขและโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งขยายขอบเขตजनนอกเหนือการควบคุม โดยยึดมั่นในหลักการแนวคิดเชิงป้องกัน (Preventive) และต้องอยู่บนพื้นฐานของความมีเกียรติและศักดิ์ศรีในเวทีการเมืองระหว่างประเทศและผลประโยชน์ที่ประเทศพึงจะได้รับ

๒. การผนึกกำลังป้องกันประเทศ (United Defence) หมายถึง การนำทรัพยากรที่เป็นพลังอำนาจของชาติทุกประเภทในทุกมิติ ทั้งด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาบูรณาการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ยามปกติ เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของชาติรวมทั้งขีดความสามารถกำลังรบของกองทัพที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องเตรียมการและกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งในยามปกติและยามสงคราม

๓. การป้องกันเชิงรุก (Active Defence) หมายถึง การจัดเตรียมกำลังเสริมสร้างพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรทางทหารทั้งหมด ให้เหล่าทัพมีความพร้อมในการใช้กำลังเพื่อป้องปราม แก้ไขและยุติความขัดแย้งโดยเป็นฝ่ายได้เปรียบ มุ่งเน้นมาตรการด้านการข่าวอย่างต่อเนื่องและเชิงลึก มีระบบแจ้งเตือนและเฝ้าตรวจที่มีประสิทธิภาพและสามารถปฏิบัติการรบได้ด้านหนึ่งและป้องกันอีกหนึ่งด้านในเวลาเดียวกัน ใช้การปฏิบัติการยุทธร่วมเป็นหลัก มีกำลังรบเพื่อป้องกันตนเองและมุ่งความพยายามให้พื้นที่การรบแตกหักอยู่บริเวณแนวชายแดนทางบกและนอกเศรษฐกิจจำเพาะ

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหมมุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์พื้นฐานด้านความมั่นคงของประเทศ จำนวน ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ๒) สถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดำรงอยู่อย่างมั่นคง ๓) สถานการณ์ภายในประเทศมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และ ๔) ประเทศมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามทางทหาร รวมทั้งประเด็นยุทธศาสตร์ จำนวน ๖ ประเด็น ดังนี้

๑. การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ
 ๒. การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
 ๓. การรักษาความมั่นคงของรัฐ
 ๔. การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน
 ๕. การสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชน
 ๖. การปฏิบัติการทางทหารเพื่อรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ
- กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพ ๔ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ กระทรวงกลาโหมมีความสัมพันธ์และและความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ตามกรอบความเร่งด่วนที่รัฐบาลกำหนด มีความพร้อมทั้งในด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ หลักนิยม การฝึกศึกษา และการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจการป้องกันประเทศ และการแก้ไขปัญหาของชาติในมิติต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการด้านไซเบอร์ กิจการด้านอวกาศ การวิจัยพัฒนาและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่มุ่งสู่การผลิตใช้ในราชการและเพื่อการพาณิชย์

ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) มีเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ การยกระดับและขยายขอบเขต ความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาจากภัยคุกคามข้ามชาติ และภัยพิบัติจากธรรมชาติ ให้มีความแน่นแฟ้นและกว้างขวางยิ่งขึ้น ประเทศมีความสงบสุข ประชาชนมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี กระทรวงกลาโหมมีโครงสร้างที่สอดคล้องกับการบริหารราชการยุคใหม่ที่มุ่งเน้นความคล่องตัว มียุทธโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถปฏิบัติการที่มีความหลากหลาย มีศักยภาพทางทหารที่ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาคได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติการด้านไซเบอร์ และกิจการด้านอวกาศต่อเนื่องจากระยะที่ ๑ ตลอดจนการนำระบบกำลังพลสำรองมาบรรจุทดแทนกำลังพลทหารประจำการในบางอัตราตั้งแต่นายพล การวิจัยพัฒนาและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สามารถผลิตใช้ในราชการและเพื่อการพาณิชย์ได้โดยสมบูรณ์

ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๗๐ - ๒๕๗๔) มีเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ การรักษาระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาจากภัยคุกคามที่มีความหลากหลาย ประเทศมีความสงบสุข ประชาชนมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กระทรวงกลาโหมได้รับการยกระดับศักยภาพทางด้านการทหารด้วยเทคโนโลยีทางทหารระดับสูง ตลอดจนขีดความสามารถการปฏิบัติการด้านไซเบอร์ และกิจการด้านอวกาศเพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค

ระยะที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๗๕ - ๒๕๗๙) มีเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ ประเทศมีความสงบสุข ประชาชนมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างยั่งยืน กระทรวงกลาโหมดำรงการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถทางการทหารในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ – ๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๗)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ภารกิจสำคัญยิ่งของทหารตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ คือ การพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็นและเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ อีกทั้งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ บัญญัติให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร จากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรบหรือการสงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ที่ ๑ คือสถาบันพระมหากษัตริย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศ

จากสถานการณ์และสภาพแวดล้อม โอกาสเกิดสงครามขนาดใหญ่เป็นไปได้ยาก ที่ผ่านมากองทัพอากาศต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านการรบและมิใช่การรบ โดยเฉพาะความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเกิดอย่างต่อเนื่อง การต่อต้านการก่อการร้ายจะเป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดมากที่สุดดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ติดตามมาด้วยการใช้กำลังทางอากาศ ในภารกิจที่มีใช้การรบ การสู้รบยังคงมีโอกาสดังขึ้นในลักษณะจำกัดช่วงเวลาสั้น ๆ และจะเกิดขึ้นโดยฉับพลันมีสิ่งบอกเหตุในระยะเวลาระชั้นชิด ในขณะเดียวกันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมของโลกเปลี่ยนแปลงจากยุคอุตสาหกรรม (Industrial Age) มาสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Age) ผลักดันให้แนวคิด/หลักการสงครามยุคใหม่ คือ สงครามที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Warfare: NCW) ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยเชื่อมโยงข้อมูลเครือข่ายที่เป็นศูนย์กลางระหว่างหน่วยกองกำลังต่าง ๆ ของฝ่ายเรา ทั้งนี้ เพื่อให้การเตรียมกำลังทางอากาศมีความพร้อมป้องกันประเทศได้ทันที สามารถเผชิญกับภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องพิจารณาเตรียมกำลังทางอากาศทุกด้านให้เพียงพอใกล้เคียงกับกำลังทางอากาศที่ใช้ในการปฏิบัติการจริงมากที่สุด ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้เสียหลักและกลุ่มเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ที่ ๒ คือ ประชาชนในทุกภาคส่วน กองทัพไทย ประเทศในกลุ่มอาเซียน และภัยคุกคาม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ รักษาความมั่นคงของรัฐ

ในสถานการณ์ปัจจุบันนอกเหนือจากภัยคุกคามในลักษณะสงครามตามแบบแล้ว ยังมีภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงคือ ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายและขบวนการนอกกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น กลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศสามารถใช้ประเทศไทยเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ หรือหลบซ่อนตัว เนื่องจากเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย และมีนโยบายที่เปิดกว้าง รวมทั้งมีแหล่งธุรกิจผลประโยชน์ของประเทศเป้าหมายจำนวนมาก อาชญากรรมข้ามชาติ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการกระทำความผิดของชาวต่างชาติมีสถิติเพิ่มขึ้น และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นตามความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังคงดำรงเจตนาที่มุ่งจะใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงเพื่อให้มวลชนและสาธารณชนรวมทั้งองค์การต่างประเทศให้มีความเห็นคล้อยตามและให้การสนับสนุน มีการปรับยุทธวิธีและการก่อเหตุที่มีความหลากหลาย รวมถึงมีการปฏิบัติการเพื่อแย่งชิงมวลชนยิ่งไปกว่านั้น ภัยพิบัติจากธรรมชาติมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกองทัพอากาศจำเป็นต้องใช้ศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือประชาชน การบรรเทาสาธารณภัย อันจะทำให้ประชาชนมีความเข้าใจเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาปฏิบัติการกิจของกองทัพ ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้เสียหลักและกลุ่มเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ที่ ๓ คือ ประชาชน/กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เป้าหมายและภัยคุกคามภายในพื้นที่เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

ยามปกติกองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศให้มีความพร้อมในการป้องกันประเทศและการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติด้วยกำลังทางอากาศ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง อาทิ การช่วยเหลือมิตรประเทศที่ประสบภัย การสนับสนุนองค์การสหประชาชาติ การรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยในต่างแดน ตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ในกิจการการบินของประเทศ อันนำมาซึ่งเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของกองทัพอากาศ ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้เสียหลักและกลุ่มเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ที่ ๔ คือ ประชาชน/กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เป้าหมาย ประเทศเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้เสียในกิจการการบิน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาล

ยามปกติกองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศให้มีความพร้อมในการป้องกันประเทศและการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ ในปัจจุบันปัญหาสังคมและความทุกข์ยากของประชาชนในประเทศยังคงต้องได้รับการแก้ไข อีกทั้งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งต้องการการบูรณาการความร่วมมือจากทุกฝ่ายรวมทั้งฝ่ายทหารด้วย ดังนั้น กองทัพอากาศจะใช้ศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพที่มีอยู่เพื่อช่วยเหลือประชาชนในการแก้ไขปัญหาสังคม และสนับสนุนการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้เสียหลักและกลุ่มเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ที่ ๕ คือ ประชาชน/กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เป้าหมาย และผู้มีส่วนได้เสียในกิจการการบิน

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ฉบับเผยแพร่

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ให้ความสำคัญกับการพัฒนา กองทัพอากาศในทุกด้านอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และอาวุธยุทโธปกรณ์ ที่เหมาะสม การฝึกศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากร การพัฒนาแนวความคิดในการปฏิบัติภารกิจ และการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้กองทัพอากาศมีขีดความสามารถที่เพียงพอและเหมาะสมในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

๑. ปรับปรุงขอบเขตการพัฒนากองทัพอากาศให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อม ด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในกรอบระยะเวลา ๒๐ ปีจากนี้ไป มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม และยุทธศาสตร์ทหารกองทัพอากาศไทย

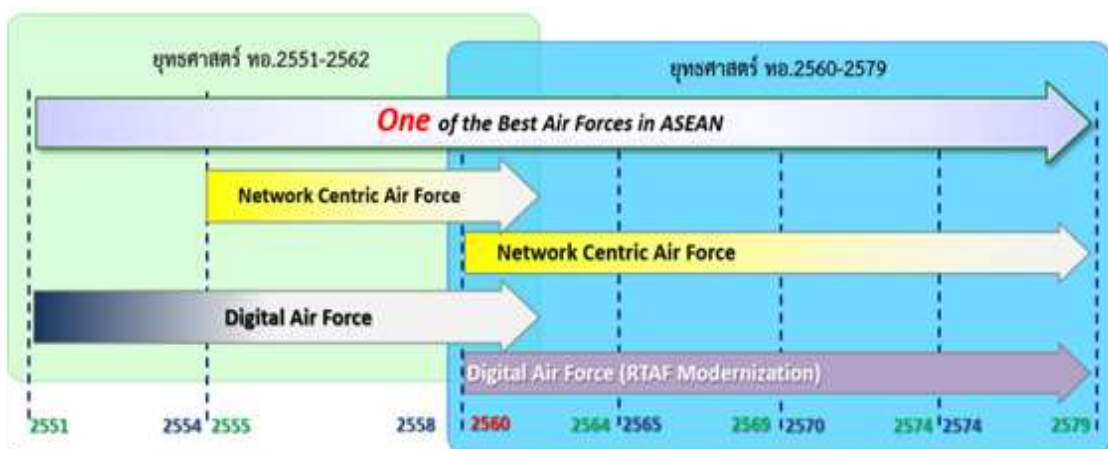
๒. แล่นโยบายและทิศทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาขีดความสามารถใน แต่ละองค์ประกอบของกองทัพอากาศอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้เป็นแนวทางจัดทำความต้องการ ยุทโธปกรณ์หลักของกองทัพอากาศ รวมทั้งการกำหนดความต้องการและการจัดสรรงบประมาณ ประจำปี (Budget Allocation) เพื่อพัฒนากองทัพอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนากองทัพอากาศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔. เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการพัฒนากองทัพอากาศ โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และกรอบระยะเวลาในการพัฒนาอย่างชัดเจน

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ยังคงดำรงเป้าหมายในการพัฒนาสู่ "กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)" โดย กำหนดขอบเขตการพัฒนาที่สำคัญ (ดังแผนภาพที่ ๒ - ๑)

แผนภาพที่ ๒ - ๑ ขอบเขตการพัฒนายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ฉบับเผยแพร่, ออนไลน์, ๒๕๖๐

การพัฒนาสู่กองทัพอากาศดิจิทัล (Digital Air Force : DAF) เป็นการดำเนินการเพิ่มเติมและต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๗) เพื่อพัฒนากองทัพอากาศในทุกภาคส่วนให้ก้าวสู่กองทัพอากาศดิจิทัล (DAF) ได้อย่างแท้จริง ซึ่งต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดห้วงระยะเวลา ๒๐ ปี เป็นการพัฒนาพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การปฏิบัติการในทุกด้านของกองทัพอากาศ เป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสม ทันท่วงทีตามความต้องการในทุกสถานการณ์ อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสู่การปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations : NCO) เป็นการพัฒนาให้กองทัพอากาศมีความทันสมัยโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการและการปฏิบัติงานของกองทัพอากาศ

การพัฒนาสู่กองทัพอากาศที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Air Force: NCAF) เป็นการพัฒนาสู่การปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางโดยตรง (RTAF NCO Combat Related Function) หรือส่วนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการในส่วนหน้า (Front Line Operations) ทั้งนี้ เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาอย่างชัดเจน ทำให้สามารถพัฒนาสู่กองทัพอากาศที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCAF) ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการคู่ขนานไปกับการพัฒนาสู่กองทัพอากาศดิจิทัล (DAF)

การขับเคลื่อนกองทัพอากาศไปสู่ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)” โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแนวความคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ในการปฏิบัติการรบและการปฏิบัติการที่มีใช้การรบเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามทุกรูปแบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด

การพัฒนาตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศกำหนดกรอบระยะเวลาในการพัฒนาระยะยาว ๒๐ ปี โดยกำหนดรายละเอียดในการพัฒนาของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ในแผนพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางของกองทัพอากาศ (RTAF NCO Master Plan) และแผนแม่บทกองทัพอากาศ ประกอบด้วย เป้าหมาย กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ และงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ รวมทั้งสอดคล้องตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม กองทัพอากาศจึงแบ่งกรอบระยะเวลาในการพัฒนาออกเป็น ๔ ระยะ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระบวนการใหม่ และยุทธศาสตร์ทหารกองทัพไทย ตามแผนภาพที่ ๒ - ๒ ได้แก่

ระยะที่ ๑ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ระยะที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๖๙

ระยะที่ ๓ พ.ศ.๒๕๗๐ - ๒๕๗๔

ระยะที่ ๔ พ.ศ.๒๕๗๕ - ๒๕๗๙

แผนภาพที่ ๒ - ๒ กรอบระยะเวลาในการพัฒนา

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ฉบับเผยแพร่, ออนไลน์, ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของกรอบภารกิจของกองทัพอากาศตามรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย ดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ รักษาความมั่นคงของรัฐ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาล

นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

กองทัพอากาศกำหนดเจตนารมณ์ตามทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายความมั่นคงแห่งชาติยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศและยุทธศาสตร์ทหาร ภายใต้กรอบหน้าที่สำคัญในการเตรียมกำลังกองทัพอากาศ ป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตลอดจนดำรงเป้าหมาย การพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่วิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค”

ที่ผ่านมา กองทัพอากาศพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ โดยการพัฒนาในแต่ละห้วงเวลาได้มีเพียงปัจจัยส่งเสริมหรือ เอื้อต่อการพัฒนาเท่านั้น หากแต่มีปัจจัยซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การพัฒนามิได้ราบรื่นหรือบรรลุ เป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตาม กองทัพอากาศมิได้ละทิ้งความพยายามและความมุ่งมั่น ที่จะพัฒนากำลังทางอากาศ (Air Power Domain) ให้บรรลุวิสัยทัศน์อย่างเป็นรูปธรรม กองทัพอากาศจึงทบทวนและประเมินสถานการณ์ตลอดจนกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยเน้น “สาน” ต่อการการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง “เสริม” เพิ่มขีด ความสามารถกำลังทางอากาศให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ “สร้าง” ความเข้มแข็งในมิติไซเบอร์ (Cyber Domain) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านไซเบอร์ที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนริเริ่มและ วางรากฐานมิติอวกาศ (Space Domain) เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัยคุกคามที่มีแนวโน้ม เกิดขึ้นในอนาคต

กองทัพอากาศมุ่งมั่นพัฒนาทหารฉลาด (Smart People) อาวุธฉลาด (Smart Weapon Systems) และกลยุทธ์ฉลาด (Smart Tactics) โดยขอให้ความมั่นใจว่ากองทัพอากาศ จะดำรงขีดความสามารถและความพร้อมในการปฏิบัติการกิจด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ที่สุดเพื่อประเทศชาติและประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ (พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง ผู้บัญชาการทหารอากาศ)

กองทัพอากาศดำเนินการตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๖๒ เพื่อมุ่งสู่ วิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” ในปีพ.ศ.๒๕๖๒ อย่างไรก็ตาม การพัฒนากองทัพอากาศ ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๕๑ สามารถบรรลุความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการพัฒนา “กองทัพอากาศที่ใช้ เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Air Force)” แม้จะมีได้บรรลุตามแผนยุทธศาสตร์ที่วางไว้ อย่างสมบูรณ์อันเนื่องมาจากปัจจัยที่มีสามารถคาดการณ์ได้ เช่น มหาอุทกภัยเมื่อปีพ.ศ.๒๕๕๔ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่มีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ตลอดจนขั้นตอนและ ความซับซ้อนในการจัดหายุทโธปกรณ์จากต่างประเทศที่มีข้อจำกัดมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กองทัพอากาศได้ ทบทวนสถานการณ์ด้านความมั่นคง ทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศและยุทธศาสตร์ทหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทัพอากาศ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาใน ๓ มิติหลัก ได้แก่ มิติกำลังทางอากาศ (Air Power Domain) มิติไซเบอร์ (Cyber Domain) และมิติอวกาศ (Space Domain) กองทัพอากาศกำหนดค่านิยมหลักของ กองทัพอากาศตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๔ ได้แก่

Airmanship - ความเป็นทหารอากาศ

Integrity and Allegiance - ความซื่อสัตย์และจงรักภักดี

Responsibility - ความรับผิดชอบ

หรือใช้คำย่อว่า “AIR” โดยที่ผ่านมาทุกหน่วยขึ้นตรงได้ให้ความสำคัญและกำกับกำลังพลให้ยึดถือเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตนในการรับราชการซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานโดยรวมของกองทัพอากาศในขณะเดียวกัน กำลังพลกองทัพอากาศได้รับการยกระดับองค์ความรู้ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานของกำลังพลในทุกสายวิทยาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทัพอากาศ อันจะนำไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ต่อไป

พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ กำหนดให้กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ ป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ดังนั้นเพื่อให้สามารถบริหารราชการกองทัพอากาศภายใต้กรอบภารกิจตามกฎหมายเป็นไปตามนโยบายความมั่นคงของรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรี กองทัพอากาศจึงได้กำหนดนโยบายทั่วไป เพื่อให้หน่วยมีแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจนรวมถึงมีการติดตามความสำเร็จของส่วนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และแผนแม่บทกองทัพอากาศ ดังนี้

๑. พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำที่ล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพ และเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพ
๒. ยึดถือการปฏิบัติงานตามทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และสนับสนุนแนวคิดการปฏิรูปประเทศตามขอบเขตภารกิจของกองทัพอากาศ
๓. ดำรงขีดความสามารถในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงภายใน ควบคู่ไปกับดำรงขีดความสามารถในการสนับสนุนรัฐบาลในการพัฒนาประเทศการช่วยเหลือประชาชน การดำเนินการตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. สนับสนุนรัฐบาลในการขับเคลื่อนประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยเฉพาะการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติภายในภูมิภาคและมิตรประเทศ
๕. ปกครองบังคับบัญชาตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้นำหน่วยต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
๖. ให้ความสำคัญกับมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลทางราชการ โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์
๗. ให้ความสำคัญการแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดภายในกองทัพอากาศและพื้นที่โดยรอบกองทัพอากาศ โดยกำลังพลกองทัพอากาศต้องปลอดจากยาเสพติด
๘. ให้ใช้แผนปฏิบัติราชการของหน่วยเป็นหลักในการปฏิบัติงานของหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ
๙. พัฒนาการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบราชการโดยใช้เครื่องมือการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (PMQA)

นโยบายทั่วไป

๑. ด้านกำลังพล

๑.๑ สร้างจิตสำนึกในความเป็นทหารอากาศโดยการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยมหลักของกองทัพอากาศ (Core Values) ให้กำลังพลกองทัพอากาศยึดถือปฏิบัติร่วมกันและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒ บริหารกำลังพลกองทัพอากาศโดยใช้สมรรถนะ (Competency) ของกำลังพลกองทัพอากาศ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลตามทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

๑.๓ ปรับปรุงเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path) ของกำลังพลกองทัพอากาศ ให้สามารถบริหารกำลังพลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความชัดเจนตามเส้นทางความเจริญก้าวหน้า

๑.๔ เสริมสร้างระเบียบ วินัย ปลูกฝังจิตสำนึกการเป็นทหารอาชีพ ส่งเสริมขวัญและกำลังใจของกำลังพลกองทัพอากาศ

๑.๕ นำหลักการการจัดการความรู้มาใช้ยกระดับกำลังพลกองทัพอากาศให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน เพื่อมุ่งสู่การเป็นกองทัพอากาศแห่งการเรียนรู้

๒. ด้านการข่าว

๒.๑ พัฒนาขีดความสามารถด้านข่าวกรอง และการเฝ้าตรวจ และการลาดตระเวน (ISR)

๒.๒ มุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เกิดความไวเนื้อเชื่อใจ ระหว่างกองทัพอากาศไทย กับกองทัพอากาศกลุ่มประเทศอาเซียน กลุ่มประเทศมหาอำนาจ และกลุ่มประเทศพันธมิตร จนพัฒนาไปสู่ความร่วมมือในการป้องกันภัยคุกคามร่วมกันที่จะเกิดขึ้น

๒.๓ ข้าราชการทุกระดับ และครอบครัว มีจิตสำนึกด้านการข่าวและการรักษาความปลอดภัย ตระหนักรู้และไม่ตกเป็นเครื่องมือของผู้สร้างสถานการณ์และภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

๒.๔ กระชับความสัมพันธ์ในประชาคมข่าวกรอง

๓. ด้านยุทธการและการฝึก

๓.๑ ดำเนินการและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมทั้งพัฒนาขีดความสามารถกองทัพอากาศให้ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของกองทัพอากาศ

๓.๒ เสริมสร้างความร่วมมือระยะยาวในกิจการด้านยุทธการและการฝึกกับกองทัพอากาศประเทศสมาชิกอาเซียนตลอดจนศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาศูนย์ฝึกการบินร่วมในภูมิภาคอาเซียน

๓.๓ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการของมาตรฐานความสมควรเดินอากาศด้านการปฏิบัติการบินของกองทัพอากาศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๔. ด้านส่งกำลังบำรุง

๔.๑ ศึกษาและเตรียมแนวทางปฏิบัติเพื่อรองรับการจัดซื้อจัดจ้างตามร่าง พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.

๔.๒ กำหนดแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างความร่วมมือด้านพลังงานทดแทน รวมทั้งการอนุรักษ์พลังงานกับหน่วยงานภายนอก

๕. ด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์

๕.๑ ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมความจงรักภักดีและความกตัญญูต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนการพิทักษ์รักษา เทิดทูน และถวายพระเกียรติต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสูงสุด

๕.๒ ระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศและร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของข้าราชการกองทัพอากาศ

๕.๓ พัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาพร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุนกองทัพอากาศในการปฏิบัติภารกิจทั้งในภาวะปกติและภาวะสงคราม

๖. ด้านการวิจัยและพัฒนา

๖.๑ ยกระดับขีดความสามารถและองค์ความรู้ของกองทัพอากาศโดยกำหนดโจทย์การวิจัยและพัฒนาให้สอดคล้องกับภารกิจสำคัญของกองทัพอากาศ

๖.๒ ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและการทหารของกองทัพอากาศที่ได้รับการรับรองมาตรฐานยุโรปกรณีมาพิจารณาผลิตขยายผลและนำสู่การใช้งานในกองทัพอากาศเพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศ

๗. ด้านการงบประมาณ การเงิน และการตรวจสอบภายใน

๗.๑ หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ต้องบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามมาตรการด้านการเงิน การคลังของรัฐบาล และเบิกจ่ายงบประมาณให้ได้ตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด

๗.๒ จัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไปของหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ และรายละเอียดประกอบค่าของงบประมาณต้องมีความพร้อม และถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนด

๗.๓ ตรวจสอบภายในให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และจริยธรรมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของส่วนราชการ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานภายในกองทัพอากาศ

๗.๔ พัฒนากำลังพล กระบวนการทำงานและระบบสารสนเทศด้านงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบภายในของกองทัพอากาศให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานภาครัฐ

๘. ด้านสวัสดิการ

๘.๑ ดำเนินมาตรการบำรุงขวัญและกำลังใจให้กำลังพลกองทัพอากาศและครอบครัว รวมถึงกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการสนามทั่วประเทศ ให้มีขวัญกำลังใจ และสุขภาพจิตที่ดี

๘.๒ ดำเนินการพัฒนา อาคาร สถานที่ พื้นที่นันทนาการที่เหมาะสมเพียงพอ แก่กำลังพลและครอบครัว ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพของอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์การกีฬาในทุกกองบิน

๘.๓ พัฒนาสวัสดิการของกองทัพอากาศอย่างเป็นระบบและทั่วถึง โดยประสานความร่วมมือด้านสวัสดิการกับหน่วยงานภายนอกกองทัพอากาศ

๘.๔ ส่งเสริมและสร้างโอกาสในการหารายได้เสริมให้กับครอบครัวข้าราชการ

๙. ด้านการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ โดยให้หน่วยเกี่ยวข้องรายงานความก้าวหน้าพร้อมข้อเสนอแนะในทุกไตรมาส

๙.๒ ดำเนินการเรื่องร้องทุกข์ร้องเรียน ด้วยความยุติธรรมถูกต้องตามกระบวนการ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของทางราชการ โดยให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการเสนอเรื่องร้องเรียนแสดงความคิดเห็น แจ้งเหตุ แจ้งเบาะแส

๙.๓ ตรวจสอบประเมินความสมควรเดินอากาศด้านการปฏิบัติการบิน ตลอดจนด้านการส่งกำลังและซ่อมบำรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๙.๔ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกองทัพอากาศ และมาตรฐานสากล

นโยบายเฉพาะ

๑. ด้านการบัญชาการและควบคุม (Command and Control)

๑.๑ พัฒนาประสิทธิภาพระบบบัญชาการและควบคุม โดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการบูรณาการ ข้อมูลฝ่ายเสนาธิการ และศูนย์ปฏิบัติการกองบิน

๑.๒ พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลของระบบบัญชาการและควบคุม โดยสนธิข้อมูลจากระบบการตรวจจับทั้งระบบ และข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา

๑.๓ พัฒนาเจ้าหน้าที่สายวิทยาการของกองทัพอากาศ ให้มีขีดความสามารถในการใช้งาน ซ่อมบำรุง ปรับปรุง ตลอดจนพัฒนาซอฟต์แวร์ของการบัญชาการและควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ด้านระบบการตรวจจับ (Sensor)

๒.๑ พัฒนาขีดความสามารถระบบตรวจจับทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญกับการดำรงความพร้อมของอุปกรณ์ลาดตระเวนทางอากาศ

๒.๒ บูรณาการข้อมูลจากระบบตรวจจับที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาขีดความสามารถในการแปลความและวิเคราะห์ข้อมูลทุกประเภทที่ได้จากระบบตรวจจับ และงานด้านการข่าวกรองภูมิสารสนเทศ (Geospatial Intelligence : GEOINT) เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ในสถานการณ์ร่วมกัน

๒.๓ ดำรงขีดความสามารถในการตรวจจับของระบบป้องกันทางอากาศ โดยกำหนดแผนการพัฒนาเรดาร์ทั้งระบบ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ด้านผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter)

๓.๑ นำแนวความคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางมาประยุกต์ใช้ตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงรายละเอียดการปฏิบัติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

๓.๒ หน่วยกำลังรบทบทวนและพัฒนายุทธวิธีการรบ ให้สอดคล้องกับแนวความคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง ทั้งในส่วนของ การปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศ และการปฏิบัติการร่วมกับเหล่าทัพอื่น

๓.๓ หน่วยกำลังรบทบทวนและปรับปรุงการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยฐานบินให้ทันสมัย เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบัน

๓.๔ ดำรงขีดความสามารถและความพร้อมในการเผชิญเหตุวิกฤต และเข้าช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์โดยระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศ บูรณาการกับทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ

๔. ด้านเครือข่าย (Network)

๔.๑ กำหนดแนวทางการพัฒนาเครือข่ายของกองทัพอากาศ ให้มีความแข็งแกร่งและความปลอดภัย

๔.๒ กำหนดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายและระบบสารสนเทศของกองทัพอากาศ

๕. ด้านการสนับสนุนและบริการ (Support and Service)

๕.๑ วิเคราะห์ความคุ้มค่าและความเหมาะสมของยุทธโศปกรณ์ โดยใช้หลักการบริหารยุทธโศปกรณ์ตลอดอายุการใช้งาน (Life Cycle Management : LCM)

๕.๒ ใช้ระบบสารสนเทศด้านการส่งกำลังบำรุงเป็นหลักในการบริหารจัดการการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของกองทัพอากาศและปรับปรุงเพิ่มเติมให้สามารถแสดงผลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบัญชาการรบ

๕.๓ พัฒนาระบบคลังพัสดุของทุกหน่วยให้ทันสมัย มีโครงสร้างการจัดหน่วย และสายงานที่ไม่ซับซ้อน เป็นไปตามมาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการและการบูรณาการข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศ

๕.๔ กำกับดูแลงานด้านส่งกำลังและซ่อมบำรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานความสมควร เติบโตอากาศ ตลอดจนกำหนดแนวทางการพัฒนาทั้งระบบ

๕.๕ กำหนดแนวทางการปรับปรุงมาตรฐานของฐานบิน โดยพิจารณาแบ่งกลุ่มให้สอดคล้องกับขีดความสามารถ/ลักษณะการปฏิบัติการกิจ และรูปแบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของอากาศยานหรือยูทโพรกอร์นที่จะเข้าประจำการ

๕.๖ ปรับปรุงและพัฒนาระบบการตรวจสอบมาตรฐานการบิน โดยสอดคล้องกับการบรรจุประจำการอากาศยานแบบใหม่

๕.๗ พัฒนาการรับรองมาตรฐานยูทโพรกอร์นและการรับรองผลงานการวิจัย และพัฒนาการทหารของกองทัพอากาศ โดยจัดทำคู่มือการรับรองมาตรฐานยูทโพรกอร์นและผลงานวิจัย

๖. ด้านทรัพยากรบุคคลและองค์การ (Human and Organization)

๖.๑ พัฒนากำลังพลกองทัพอากาศให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถตรงตามความต้องการของกองทัพอากาศ

๖.๒ พัฒนากำลังพลกองทัพอากาศให้มีจิตสำนึก และตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานทั้งด้านการบินและภาคพื้น เพื่อเสริมสร้างให้กองทัพอากาศเป็นองค์การแห่งความปลอดภัย

๖.๓ กำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างทั้งในส่วนของกำลังทางอากาศไซเบอร์และอวกาศ เพื่อรองรับการพัฒนาตามทิศทางยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีของกองทัพอากาศ โดยคำนึงถึงการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาชดเชยกำลังพลที่ลดลง

๗. ด้านไซเบอร์ (Cyber)

๗.๑ เสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการไซเบอร์ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการ พร้อมทั้งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามด้านไซเบอร์และสร้างจิตสำนึกด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของกำลังพลกองทัพอากาศทุกระดับ

๗.๒ พัฒนาและเพิ่มจำนวนกำลังพลในการปฏิบัติการไซเบอร์สงครามอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาซอฟต์แวร์

๘. ด้านอวกาศ (Space)

๘.๑ ศึกษาและกำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติการความมั่นคงด้านอวกาศ (Space CONOPs) ตลอดจนเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านอวกาศ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอวกาศ

๘.๒ พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับห้วงอวกาศโดยให้ความสำคัญกับการสังเกตการณ์อวกาศ และการตรวจการณ์จากห้วงอวกาศ ควบคู่ไปกับการสร้างและพัฒนากำลังพลให้มีความพร้อมสำหรับการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับห้วงอวกาศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เดชนรงค์ สุทธิชาญบัญชา. (๒๕๕๕ : ๑๐๗) ได้ศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัย “แนวทางการพัฒนาการฝึกของกองทัพไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่” พบว่า ปัจจุบันบทบาทและความร่วมมือระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพประเทศสมาชิกอาเซียน ด้านการฝึกผสมและการฝึกร่วมผสมในด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความร่วมมือในด้านการปฏิบัติการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีด้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ สอดแทรกบ้าง และรูปแบบของการฝึกต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ควรจะต้องมีการดำเนินการในกรอบความร่วมมือ ๖ ด้าน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ ความมั่นคงทางทะเล การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ การต่อต้านการก่อการร้าย การแพทย์ทางทหาร และการปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมซึ่งภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ยังไม่ได้กล่าวถึงก็ยังมีอีกหลายรายการ เช่น การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติ การฟอกเงิน ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือเหล่านี้ยังมีความร่วมมือด้านการฝึกไม่ชัดเจนเหมือนอย่างความร่วมมือทั้ง ๖ ด้านที่กล่าวมาแล้ว

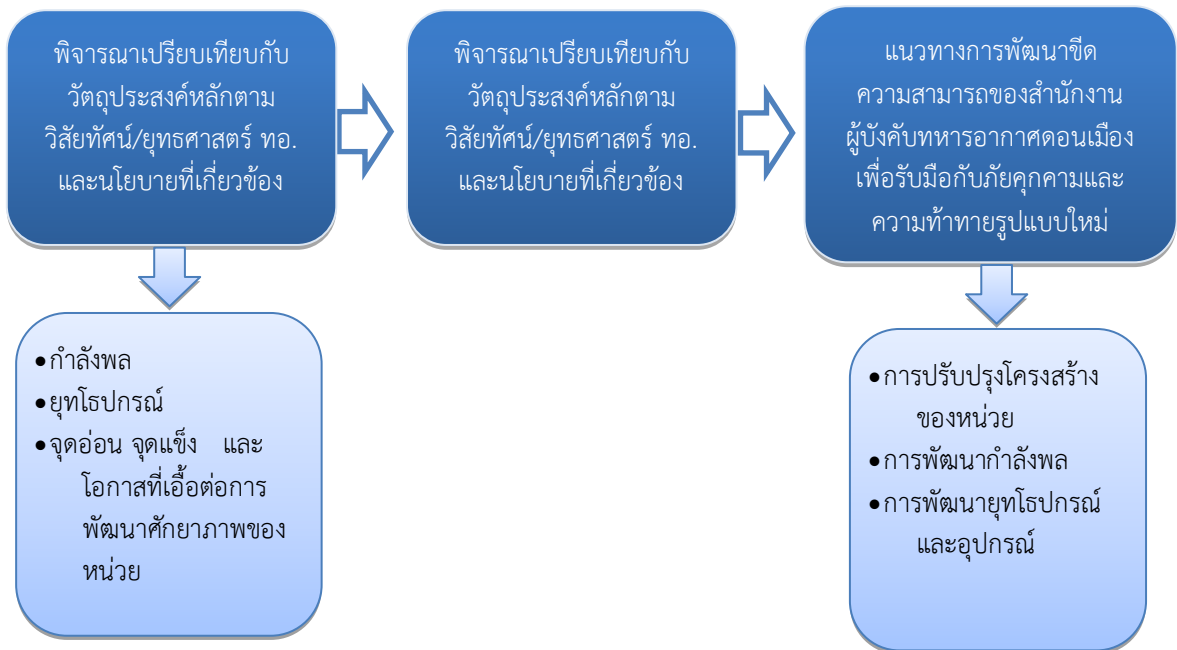
อภิชัย หงษ์ทอง. (๒๕๕๒ : ๘๒) ได้ศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัย “กองทัพบกกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักนิยมทางทหารของกองทัพบกทศวรรษหน้า” พบว่า โอกาสที่จะเกิดภัยคุกคามด้วยกำลังทหารตามแบบนั้นน้อยมาก โดนเฉพาะภัยคุกคามที่ปรากฏในปัจจุบันอย่างชัดเจนคือ ปัญหาการก่อความไม่สงบของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความมั่นคงภายในที่เกิดจากผลกระทบการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมที่ขาดความสมดุลอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่สามทศวรรษ จนกระทั่งเกิดความขัดแย้งของสังคม และขยายผลเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติในท้ายที่สุด เมื่อนำผลการศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาแนวทางการปรับปรุง และพัฒนาหลักนิยมทางทหารของกองทัพบกในทศวรรษหน้านั้น จะเห็นได้ว่ากองทัพบกยังมีได้นำบริบททางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง มาพิจารณาเท่าที่ควรอย่างจริงจัง การพัฒนากองทัพบกจำเป็นต้องยึดหลักการที่สำคัญคือ การพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยให้พอเพียงกับการปฏิบัติการกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ด้วยการกำหนดขั้นตอนอย่างรอบคอบและรัดกุม มีความชัดเจนตามแนวคิดหลักนิยมใช้กำลังตามที่ได้รับมอบภารกิจ นอกจากนี้ยังต้องอาศัยนักวิชาการทหารที่มีความเข้าใจในทั้งหลักการทฤษฎีและการปฏิบัติด้วย เพื่อศึกษาและทดสอบบทเรียนต่าง ๆ ตลอดเวลา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบความคิดของการวิจัย จะเป็นการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของสำนักงานผู้บังคับ ทหารอากาศดอนเมือง เพื่อให้ทราบขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโธปกรณ์ จุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของหน่วย ความรู้ความสามารถของบุคคลากรในหน่วย นำข้อมูลมาพิจารณาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ร่วมกับวิสัยทัศน์ของหน่วย แนวความคิดหลักของ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ด้านการบริหารจัดการ กำหนดเป็น

ความต้องการของหน่วย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

แผนภาพที่ ๒ - ๓ กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง โดยอาศัยการจัดการประชุมร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน ที่เคยมีส่วนร่วมปฏิบัติงานกับสายงานของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานของเหล่าทัพอื่น ตลอดจนจนประเทศข้างเคียงที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพิจารณา เปรียบเทียบกับความต้องการของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ สมรรถนะหลักและสมรรถนะด้านการบริหารจัดการของกองทัพอากาศ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศภกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

สรุป

กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้การเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในขณะที่ความมั่นคงที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย มีแนวโน้มจะเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยง ทั้งการโจมตีและการจารกรรมทางไซเบอร์ เนื่องจากการกำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากและไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งนี้ประเทศกำลังพัฒนาจะตกเป็น เป้าหมายการโจมตีมากขึ้นเพราะมีความล้าหลังทางเทคโนโลยีและขาดความรู้ในการกำหนดมาตรการป้องกันที่ต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง นอกจากนี้อิทธิพลของสื่อประเภทเครือข่ายสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญของประชาชนในการรวมตัวดำเนินกิจกรรมทางสาธารณะและการเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมืองสื่อดังกล่าวมีโอกาสถูกนำมาใช้ในทางที่ผิดเพื่อโจมตีบ่อนทำลาย หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง รวมถึงการแพร่กระจายข้อมูลเท็จสร้างความเกลียดชังที่มีฐานมาจากอคติและการเลือกปฏิบัติซึ่งอาจทำให้เกิดความเกลียดชังและปัญหาความแตกแยกภายในประเทศ รวมถึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาวพร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจปัญหาความเหลื่อมล้ำปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคมรวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลกสามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศ มีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากัน

กองทัพอากาศตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาอย่างชัดเจน เป็นระบบและรูปธรรม โดยได้ริเริ่มการจัดทำยุทธศาสตร์กองทัพอากาศฉบับแรกเมื่อ ปี พ.ศ.๒๕๕๑ คือ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ และได้ดำเนินการปรับปรุงให้ทันสมัยและสอดคล้องตามสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง อย่างต่อเนื่องจนถึงฉบับปัจจุบัน คือ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๗) ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนกองทัพอากาศเพื่อบ่มงู่วิสัยทัศน์"กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)" ซึ่งกำหนดวาระในการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศทุก ๆ ๒ ปี ซึ่งจะครบกำหนดอีกครั้งในปี พ.ศ.๒๕๕๙ โดยปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมด้าน ความมั่นคงอย่างมีนัยสำคัญในหลายประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์และความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคจากการก่อตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) บทบาทของประชาคมมหาอำนาจต่อประเทศไทยและภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนาและเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนการใช้งานสังคมออนไลน์ ซึ่งล้วนก่อให้เกิดเงื่อนไขและความท้าทายในการพัฒนากองทัพอากาศในอนาคต ประกอบกับคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๗๙)

เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ทำให้กระทรวงกลาโหม และกองทัพไทยต้องปรับปรุงยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง ดังนั้น พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศให้ทันสมัยและสอดคล้องตามสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพไทย และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

จากแนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะเป็นภัยที่มีความซับซ้อน หลากหลายมิติร่วมกัน และจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ภัยคุกคามนี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง ทำให้กองทัพอากาศให้ความสำคัญกับการพัฒนาในทุกด้านอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย และอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เหมาะสม การฝึกศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากร การพัฒนาแนวความคิดในการปฏิบัติการกิจ และปรับปรุงโครงสร้างองค์กร เพื่อให้กองทัพอากาศมีขีดความสามารถที่เพียงพอและเหมาะสมในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากองทัพอากาศให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในกรอบระยะเวลา ๒๐ ปีจากนี้ไปและมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม และยุทธศาสตร์กองทัพไทย

บทที่ ๓

ขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

จากการศึกษาวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อาศัยวิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบการการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการใช้วิธี SWOT Analysis ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ตามกรอบแนวคิดจากยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพล และยุทธโปกรณ์ของสำนักงานทหารอากาศดอนเมือง

การตรวจสอบสภาวะแวดล้อม สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

๑.การตรวจสอบสภาพแวดล้อมภายใน

๑.๑ จุดแข็ง

๑.๑.๑ หน่วยงานมีการนำระบบการบริหารกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารราชการ

๑.๑.๒ มีการกำหนดมาตรฐานงานครบถ้วนตามภารกิจ (๗ กิจกรรม)

๑.๑.๓ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีรูปแบบการบริหารจัดการเอื้อประโยชน์ต่อเป้าหมาย

ขององค์กร

๑.๑.๔ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการทำงาน

๑.๑.๕ ระบบงานส่วนมากสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ

๑.๑.๖ กำลังพลมีความรู้ความสามารถด้านการสารวัตรทหารอากาศ และมีขวัญ

กำลังใจในการทำงานดี

๑.๑.๗ มีทักษะในการทำงานประจำมาก เช่น การรักษาการณ์ การจรรยา

การอารักขาบุคคลสำคัญ การเรือนจำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

๑.๑.๘ ค่านิยมร่วมขององค์กรมีความสอดคล้องกับการทำงาน

๑.๑.๙ เป็นหน่วยสายวิชาการด้านสารวัตรทหาร

๑.๑.๑๐ เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศ

๑.๑.๑๑ เป็นหน่วยกำลังในศูนย์ยุทธการภาคพื้น (ศยพ.)

๑.๒ จุดอ่อน

๑.๒.๑ หน่วยงานไม่มีเอกภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบ
 ๑.๒.๒ สายการบังคับบัญชาไม่มีความซับซ้อน ทำให้เกิดความล่าช้าในการสั่งการ
 และปฏิบัติ

๑.๒.๓ ขาดแคลนกำลังพลทดแทนในแต่ละสายวิทยาการ

๑.๒.๔ โครงสร้างหน่วยงาน/นโยบายของผู้บังคับบัญชาไม่สอดคล้องกับภารกิจ

๑.๒.๕ ความก้าวหน้าในสายงานไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๑.๒.๖ กำลังพลขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

๑.๒.๗ ไม่มีอัตราการจัดอาวุธและยุทโธปกรณ์ (อจย.) ของหน่วยที่ชัดเจน

๒. การตรวจสอบสภาพแวดล้อมภายนอก

๒.๑ โอกาส

๒.๑.๑ หน่วยงานมีการกำหนดผู้รับบริการไว้อย่างชัดเจน และได้รับบริการ
 ที่ถูกต้องทันเวลาตรงกับความต้องการ มีแนวโน้มปริมาณความต้องการ การรับบริการมากขึ้น และ
 สามารถแสดงความเห็นผ่านช่องทางในการติดต่อกับหน่วยงานได้หลายช่องทาง เช่น ทางระบบ
 เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางโทรศัพท์จุดรับแจ้งเหตุ รับเรื่องราวร้องทุกข์ หนังสือราชการ หรือติดต่อ ณ
 จุดบริการโดยตรง

๒.๑.๒ นโยบายของผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง สอดคล้องกับนโยบาย
 ของผบ.ทอ. และนโยบายของกลาโหม ทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ทอ.เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒.๑.๓ เทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันทำให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ การถ่ายทอด
 เทคโนโลยี และการสื่อสารกับหน่วยงานอื่นจากภายนอกมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๔ การพัฒนาระบบราชการส่งผลดีให้กับองค์กรทำให้เกิดประสิทธิภาพ
 ในการปฏิบัติงาน

๒.๑.๕ สามารถพัฒนาขีดความสามารถและจัดหายุทโธปกรณ์เพื่อเข้าสู่
 The Best MP of ASEAN และรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๒.๑.๖ มีการปรับเปลี่ยนและริเริ่มบทบาทด้านกิจการสารวัตรทหารและ
 การควบคุมรักษาปลอดภัย

๒.๑.๗ การปรับโครงสร้างใหม่ให้สามารถรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น

๒.๒ อุปสรรค

๒.๒.๑ สถานการณ์ด้านความมั่นคงมีผลกระทบต่อองค์กรในด้านการรักษา
 ความปลอดภัย

๒.๒.๒ มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ไม่ได้รับการจัดสรรตามกรอบของโครงการสำคัญ
 ตามที่กำหนด

๒.๒.๓ ค่านิยมหรือวัฒนธรรมการทำงานของบุคลากรกองทัพอากาศ ไม่ปฏิบัติตาม
 ระเบียบวินัย หรือแบบธรรมเนียมของทหารที่กำหนดอย่างเคร่งครัดต้องกวดขันอยู่เป็นประจำ

๒.๒.๔ กระแสเทคโนโลยีจากภายนอกส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน เพราะความเจริญก้าวหน้าทางสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GPS) ทำให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถล่วงรู้ตำแหน่งที่ตั้งสำคัญทางทหาร

๒.๒.๕ มีข้อจำกัดทางกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับบางเรื่องไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

๒.๒.๖ มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในการปฏิบัติงาน ทำให้การพัฒนาหน่วยไม่ต่อเนื่อง

๒.๒.๗ ผู้ปฏิบัติงานขาดการฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้ทันต่อระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่

๒.๒.๘ ภัยคุกคามมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอยู่ตลอดเวลา

สรุป

จากการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่ โดยการใช้วิธี SWOT Analysis ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมืองเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมและภูมิรัฐศาสตร์ของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง มีความสอดคล้องกับนโยบายของผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง นโยบายยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม และยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ มีความพร้อมในด้านกำลังพล ยุทธโศปกรณ์ หลักนิยม การฝึกศึกษา และพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจ การป้องกันประเทศ การแก้ไขปัญหาของชาติในมิติต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการด้านไซเบอร์ กิจกรรมด้านอวกาศ การวิจัยพัฒนา อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการปรับโครงสร้างที่สอดคล้องกับการบริหารราชการยุคใหม่ที่มุ่งเน้นความคล่องตัว ไม่สลับซับซ้อน เทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถปฏิบัติการที่มีความหลากหลาย มีศักยภาพทางทหารที่ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค ร่วมกันแก้ไขปัญหาจากภัยคุกคามที่มีความหลากหลาย พร้อมทั้งพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถทางการทหารในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับ ทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคาม และความท้าทายรูปแบบใหม่

แนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ จากที่ได้สำรวจขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อให้แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และนโยบายของผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑) ตลอดจนสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้เป็นการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บังคับบัญชาในอดีตและปัจจุบัน หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกับสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่สายงานสารวัตรทหารอากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้ทราบปัญหาข้อขัดข้องและแนวทางการพัฒนาหน่วยงานสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง รวมทั้งได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงสถานะกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและของโลก รวมถึงภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตที่จะมีผลกระทบอย่างไรกับกองทัพอากาศจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองอย่างไร ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นว่าสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองจะต้องทำอย่างไรในอนาคต เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างไรที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ โดยในรายละเอียดของแบบสอบถามและบทสัมภาษณ์ แบ่งเป็น ๓ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ด้านโครงสร้าง ด้านกำลังพล ด้านยุทธโศปกรณ์ เพื่อการรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

ผลการตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บังคับบัญชาในอดีตและปัจจุบัน ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ สารวัตรทหารอากาศ จำนวน ๑๐ คน มีความรู้ความเข้าใจพอสมควรต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนากองทัพอากาศตามทิศทางยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี และตอบสนองนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ แต่ละท่านได้เสนอความเห็นต่อประเด็นการพัฒนาหน่วยงานสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง และส่วนสารวัตรทหารอากาศ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ

ด้านโครงสร้าง ต้องการให้มีการจัดองค์กรให้มีโครงสร้างที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตในการรับราชการและให้ตรงกับลักษณะงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง และงานของสารวัตรทหารอากาศ มีการปฏิบัติงานเหมือนหน่วยกำลังภาคพื้นต้องอาศัยทักษะและองค์ความรู้เฉพาะทางในหลายสาขาวิชาการ เช่น การเรียนรู้การปฏิบัติการอย่างทหารอากาศโยธิน การกำกับดูแลด้านระเบียบวินัยทหาร การดำเนินการเรื่องเคลียศึก ความรู้ในงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การรักษากฎหมาย การจรรยาบรรณ การรักษาความปลอดภัย การรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาการณ์ ความรู้ในงานทะเบียน การเรียนจำ ตลอดจนความรู้ด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับโครงสร้างหน่วยให้เอื้อต่อการเติบโตก้าวหน้าได้ภายในหน่วย โดยไม่ต้องย้ายไปหาตำแหน่งในหน่วยอื่น ทำให้หน่วยไม่สูญเสียกำลังพลที่มีประสบการณ์และความชำนาญเฉพาะด้าน

ด้านการพัฒนากำลังพล

สร้างจิตสำนึกในความเป็นสารวัตรทหาร โดยการปลูกฝังและ สร้างค่านิยม(Core Values) ให้กำลังพลยึดถือปฏิบัติร่วมกันและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

บริหารกำลังพลของหน่วย โดยใช้สมรรถนะ(Competency)ของกำลังพลกองทัพอากาศ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

ปรับปรุงเส้นทางความเจริญก้าวหน้าในสายงาน ให้สามารถบริหารกำลังพลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความชัดเจนตามเส้นทางความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

เสริมสร้างระเบียบ วินัย ปลูกฝังจิตสำนึกการเป็นทหารอาชีพ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าราชการในหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ค่าตอบแทนให้แก่กำลังพลภายในหน่วยอย่างเท่าเทียมกัน

นำหลักการจัดการความรู้มาใช้ยกระดับกำลังพล ให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานเพื่อมุ่งสู่การเป็นกองทัพอากาศแห่งการเรียนรู้ นอกเหนือจากการให้ความรู้ในสายงานที่รับผิดชอบแล้ว ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องยุทธศาสตร์ของกองทัพเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลตามทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี

ด้านยุทธโศปกรณ์ พบว่ายุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็น วิทยูเคื่องมือสื่อสาร กล้อง CCTV อาวุธปืน ยานพาหนะทั้งรถยนต์จักรยานยนต์รถนำขบวน อุปกรณ์ตรวจค้นหาสารเสพติด เครื่องมือตรวจจับความเร็ว รวมถึงยุทธโศปกรณ์และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ต้องใช้งานในภารกิจหรือสายงานวิทยาการของสารวัตรทหารอากาศ เพื่อให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของหน่วย ด้วยภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นทำงานเกิดการติดขัดในการปฏิบัติงาน จึงต้องการให้มีการจัดหายุทธโศปกรณ์และอุปกรณ์ที่กล่าวมาให้เหมาะสมและเพียงพอทันสมัยพร้อมตอบสนองภารกิจต่างๆได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศ ดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

จากการศึกษาจากการศึกษาวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อาศัยวิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้วิธี SOWT Analysis ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง เกี่ยวกับ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ตลอดจนสัมพันธภาพเชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบแนวคิดจากยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถ ด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมืองเพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

ด้านโครงสร้าง

จากโครงสร้างการจัดหน่วยของกองทัพอากาศได้มีการจัดส่วนราชการหลักออกเป็น ๖ ส่วนราชการดังนี้

๑. กองบัญชาการ
๒. ส่วนบัญชาการ
๓. ส่วนกำลังรบ
๔. ส่วนส่งกำลังบำรุง
๕. ส่วนการศึกษา
๖. ส่วนกิจการพิเศษ

สำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมืองซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศได้ถูกจัดให้อยู่ในส่วนกิจการพิเศษ ซึ่งในส่วนกิจการพิเศษมีทั้งหมด ๔ หน่วยดังนี้

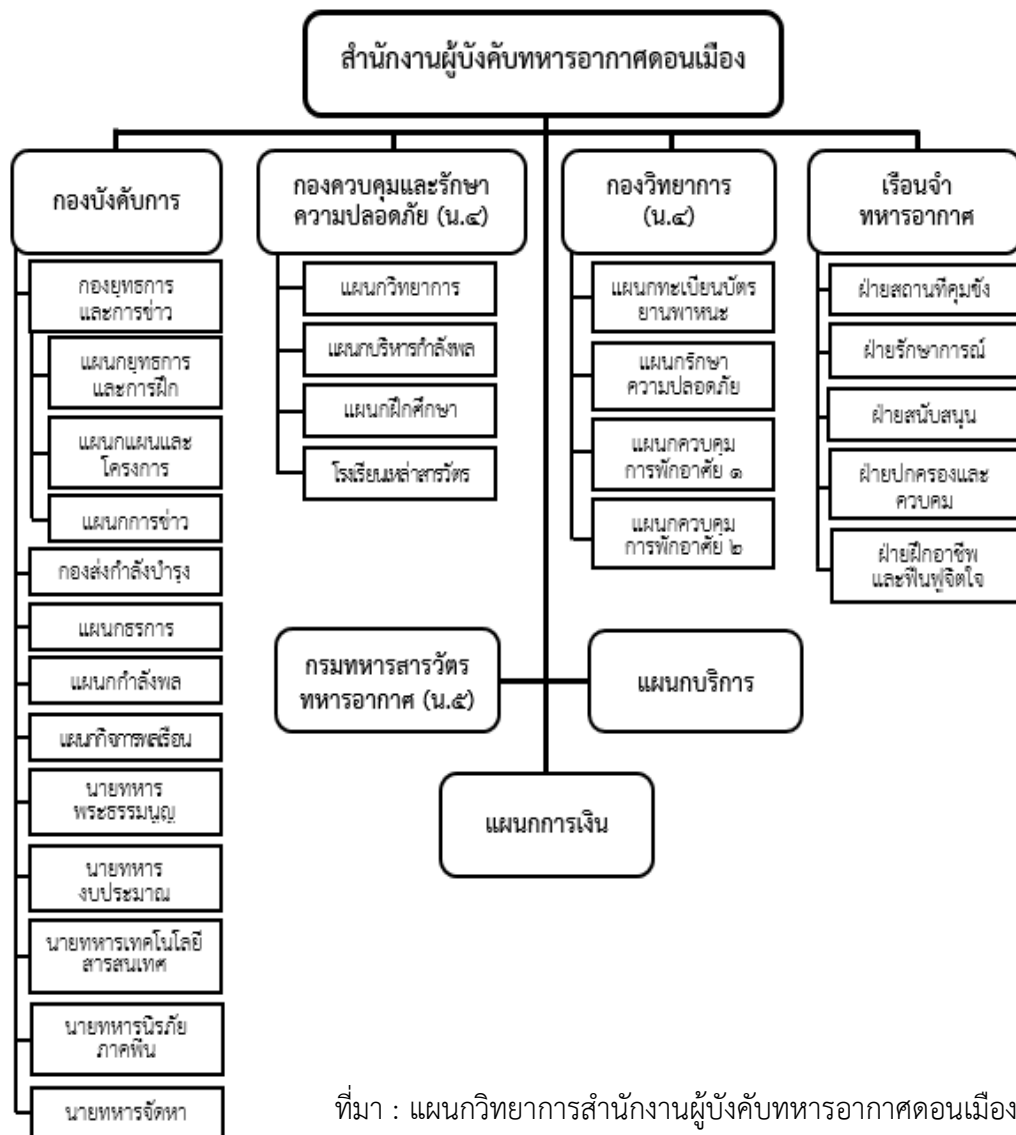
๑. ศูนย์วิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการบินและอวกาศกองทัพอากาศ
๒. กรมสวัสดิการทหารอากาศ
๓. สำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง
๔. สถาบันเวชศาสตร์การบินกองทัพอากาศ

ภายใต้การจัดส่วนราชการของ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ สำนักงานผู้บังคับ ทหารอากาศดอนเมือง โดย กรมทหารสารวัตรทหารอากาศ ได้ถูกจัดไว้ในส่วนสารวัตรทหารของ ศูนย์ยุทธการภาคพื้น ซึ่งเป็นหน่วยกำลังภาคพื้นของกองทัพอากาศ เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ปกติ โดยมีการจัดส่วนต่าง ๆ ทั้งหมด ๔ ส่วนดังนี้

๑. ส่วนป้องกันฐานบิน
๒. ส่วนป้องกันภัยทางอากาศ
๓. ส่วนปฏิบัติการพิเศษ
๔. ส่วนสารวัตรทหาร

จากการที่สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองถูกจัดไว้ในส่วนกิจการพิเศษ ของการ จัดส่วนราชการกองทัพอากาศ และเป็นส่วนสารวัตรทหารภายใต้การจัดของศูนย์ยุทธการภาคพื้น ในสถานการณ์ไม่ปกติจะเห็นได้ว่าเป็นการจัดส่วนราชการที่มีความขัดแย้ง กันเกิดขึ้นระหว่าง สถานการณ์ปกติและไม่ปกติ จากภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง มีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับ การ และพัฒนา เกี่ยวกับการสารวัตรทหาร การรักษาความสงบเรียบร้อย การผ่านเข้า - ออก ภายในเขตพื้นที่ของกองทัพอากาศ และพื้นที่ ที่ได้รับมอบหมาย การพักอาศัย และการเรือนจำ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการ ในสายวิทยาการด้านสารวัตรทหารอากาศ อีกทั้งยังเป็นกำลังส่วนหนึ่งใน ศูนย์ยุทธการภาคพื้นศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ที่ผ่านมากภายใต้เหตุการณ์ความขัดแย้ง ทางการเมืองภายในประเทศ เจ้าหน้าที่สารวัตรทหารอากาศ ได้รับมอบหมายให้ร่วมรักษาความสงบ บริเวณโดยรอบฐานทัพอากาศดอนเมือง ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะพื้นที่เขตดอนเมือง พื้นที่ เขตสายไหม พื้นที่เขตหลักสี่ ฯลฯ มีใช้ดูแลเฉพาะพื้นที่กองทัพอากาศเท่านั้น

แผนภาพที่ ๔ - ๑ โครงสร้างการจัดหน่วยของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

ที่มา : แผนกวิทยากรสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

จากโครงสร้างการจัดหน่วยของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองจะเห็นได้ว่าเป็นการจัดหน่วยลักษณะปิรามิดซึ่งมียอดแหลมมาก กล่าวคือ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองมีหน่วยขึ้นตรง ระดับ น.๕ เพียงหน่วยเดียวคือ กรมทหารสารวัตรทหารอากาศ ทั้งนี้ภารกิจของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ได้รับมอบหมายจากกองทัพอากาศและตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยสารวัตรทหาร พ.ศ.๒๕๕๕ นั้นมีความสำคัญและมีปริมาณมาก ซึ่งตามเป้าหมายของกองทัพอากาศที่ต้องการเป็นกองทัพอากาศชั้นนำของภูมิภาค อาจจะทำให้สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายของกองทัพอากาศที่ตั้งไว้ได้ เนื่องจากการที่จะต้องเป็นกองทัพอากาศชั้นนำของภูมิภาคนั้นจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ และการบริหารหน่วยงานหรือ องค์กรให้สามารถก้าวไปพร้อมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในกองทัพอากาศ แต่หาก

สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองยังคงมีการจัดหน่วยแบบเดิมจะทำให้ขาดบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ เนื่องจากไม่สามารถเจริญเติบโตในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีประสบการณ์มานาน ก็จำเป็นต้องหาหนทางโยกย้ายตนเองออกไปหน่วยงานภายนอก เพื่อความเจริญเติบโตทางราชการต่อไป อีกทั้งปัจจุบันการผลิตนายทหารสัญญาบัตรจากโรงเรียนนายเรืออากาศ นวมินทราชตรียาธิราช และนายทหารประทวนจากโรงเรียนจ่าอากาศ มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเป็นอย่างมาก หากยังคงเป็นเช่นนี้ต่อไปจะทำให้เกิดปัญหาต่อการเป็นกองทัพอากาศชั้นนำของอาเซียน และการปฏิบัติภารกิจของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

แนวทางการปรับโครงสร้างของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรองรับการเติบโตในสายวิทยาการทหารสารวัตรและแก้ปัญหาการตันของชั้นยศและสูญเสียกำลังพลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไปในเวลาที่ไม่เหมาะสม จะเป็นการจัดโครงสร้างแบบผสมผสานให้มีหน่วยงานที่รองรับการเติบโตในสาขาอาชีพทหารสารวัตรแบบเป็นสัดส่วนที่สมดุลสามารถขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาได้ตามลำดับ โดยจะพิจารณาเฉพาะในระดับตั้งแต่ชั้นยศนาวาอากาศเอกขึ้นไป

๑. ส่วนบังคับบัญชา มีผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง อัตราพลอากาศตรี จำนวน ๑ อัตรา รองผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง อัตรานาวาอากาศเอกพิเศษ จำนวน ๒ อัตรา และเสนาธิการ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง อัตรานาวาอากาศเอกพิเศษ จำนวน ๑ อัตรา

๒. กองบังคับการ ในส่วนกองบังคับการ ประกอบด้วยหน่วยงานระดับกอง ๒ หน่วย คือ กองยุทธการและการข่าว มี หัวหน้ากอง อัตรานาวาอากาศเอกพิเศษ จำนวน ๑ อัตรา กองส่งกำลังบำรุง มีหัวหน้ากอง อัตรานาวาอากาศเอก จำนวน ๑ อัตรา

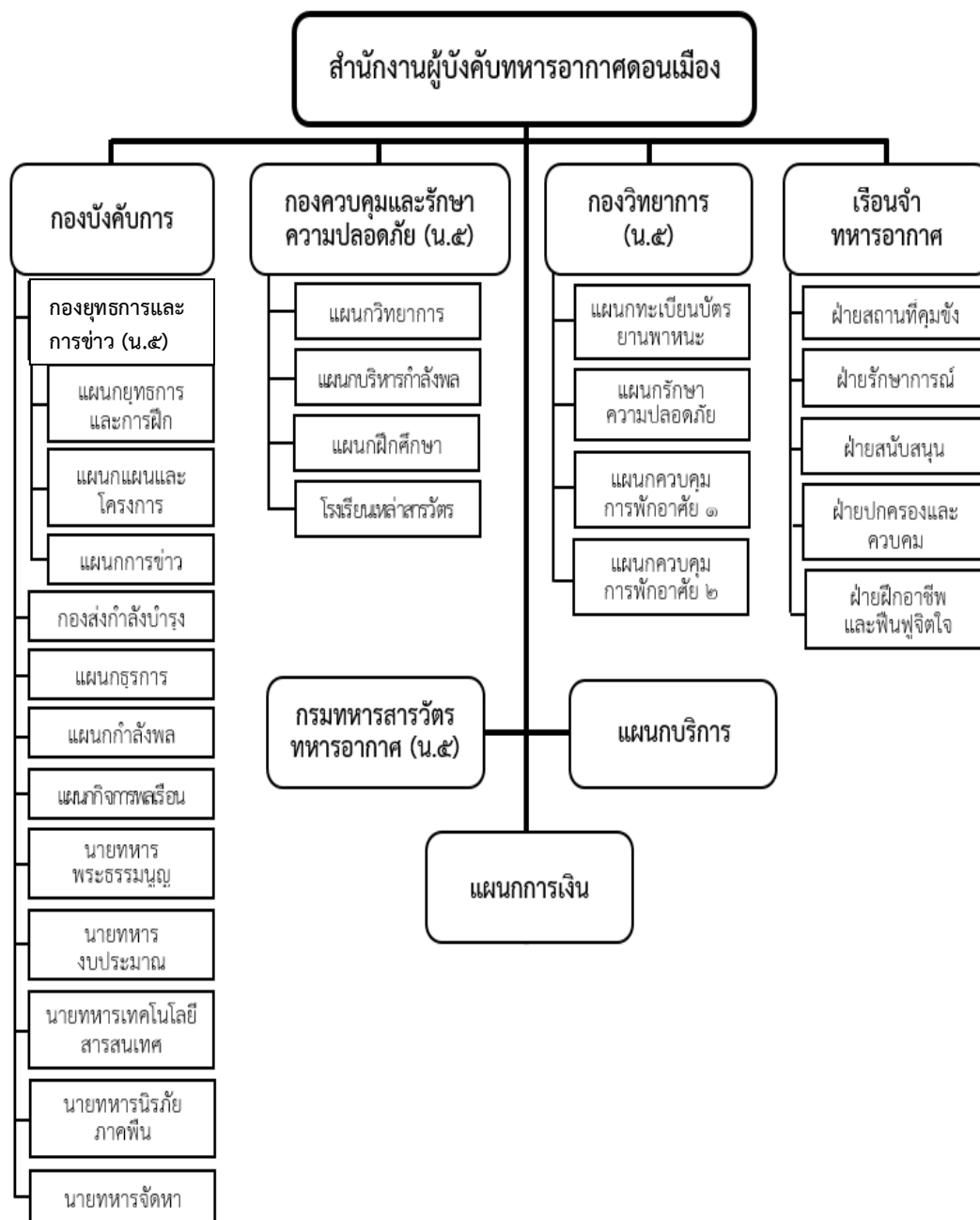
๓. กองวิทยาการ ปัจจุบันมี หัวหน้ากอง อัตรานาวาอากาศเอก จำนวน ๑ อัตรา มีหน่วยงานระดับแผนก ๔ หน่วย คือ แผนกวิทยาการ แผนกบริหารกำลังพล แผนกฝึกศึกษา และโรงเรียนเหล่าทหารสารวัตร นับเป็นหน่วยที่มีความสำคัญในสายงานเหล่าทหารสารวัตร จึงสมควรปรับเป็นหน่วยงานระดับกองที่มี ผู้อำนวยการกอง อัตรานาวาอากาศเอกพิเศษ จำนวน ๑ อัตรา และมีรองผู้อำนวยการกอง อัตรานาวาอากาศเอก จำนวน ๑ อัตรา

๔. กองควบคุมและรักษาความปลอดภัย ปัจจุบันมี หัวหน้ากอง นาวาอากาศเอก จำนวน ๑ อัตรา มีหน่วยงานระดับแผนก ๔ หน่วย คือ แผนกรักษาความปลอดภัย แผนกทะเบียนบัตรยานพาหนะ แผนกควบคุมการพักอาศัย ๑ และ ๒ เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการรักษาความปลอดภัย สมควรปรับเป็นหน่วยงานระดับกองที่มีผู้อำนวยการกอง อัตรานาวาอากาศเอกพิเศษ จำนวน ๑ อัตรา และมีอัตรา รองผู้อำนวยการกอง อัตรา นาวาอากาศเอก ๑ อัตรา เช่นเดียวกับกองวิทยาการ

๕. กรมทหารสารวัตรทหารอากาศ มีผู้บังคับการกรมทหารสารวัตรทหารอากาศ อัตรา นาวาอากาศเอกพิเศษ จำนวน ๑ อัตรา มีรองผู้บังคับการกรม อัตรานาวาอากาศเอก จำนวน ๒ อัตรา และเสนาธิการกรม อัตรานาวาอากาศเอก จำนวน ๑ อัตรา

การปรับอัตราระดับนาวาอากาศเอกพิเศษเพิ่มขึ้น จำนวน ๒ อัตรา นี้จะทำให้การปฏิบัติงานตามสายงานของข้าราชการเหล่าทหารสารวัตรมีความต่อเนื่อง สามารถแก้ปัญหาความคับคั่งของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่ออัตรากำลังในภาพรวมของกำลังพลกองทัพอากาศแต่อย่างใดสามารถดำเนินการได้ด้วยการใช้อัตรา นายทหารปฏิบัติการ ประจำกรมกำลังพลทหารอากาศเพียง ๒ อัตรา

ภาพที่ ๔ - ๒ ผังโครงสร้างของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง (ใหม่)

ที่มา : แผนกวิทยากรสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

การขยายอัตราของนายทหารชั้นยศนาวาอากาศเอก (น.๔) เป็นนาวาอากาศเอกพิเศษ (น.๕) ก็เพื่อเป็นการตอบสนองต่อภาระงานในปัจจุบันที่มีความสำคัญมากขึ้น ทั้งในด้านของการพิจารณาตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน การรองรับต่อภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในพิจารณาการตัดสินใจของงานด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์กรและยังเป็นการเพิ่มอำนาจในการต่อรองในการประชุมหารือถึงกระบวนการที่สำคัญต่อการปฏิบัติงาน

ด้านกำลังพล

จากข้อสรุปแนวความคิดหลักของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ และยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี จะเห็นได้ว่า กองทัพอากาศให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาบุคลากร ให้มีความพร้อมทุกด้านเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามความต้องการของกองทัพ

สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติประจำวันในเรื่องการกำกับดูแลเรื่องระเบียบวินัยของกำลังพลในกองทัพ การควบคุมและรักษาความปลอดภัย การรักษาการณ์ การตรวจการณ์ และงานในกิจการสารวัตรทหารอากาศ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในภาพรวมตลอด ๒๔ ชั่วโมง ลักษณะงานต้องลงพื้นที่จริงมีความเสี่ยงสูง ทั้งพื้นที่ส่วนราชการและเขตพื้นที่พักอาศัย ทำให้ต้องเตรียมกำลังพลทุกส่วนให้มีความพร้อมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา รวมถึงการจัดกำลังส่วนสารวัตรทหารอากาศ ในศูนย์ยุทธการภาคพื้นศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ในยามที่มีเหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้น ดังนั้น กำลังพลของหน่วยจำเป็นต้องมีความพร้อม มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการทำงานที่มีความหลากหลาย ทั้งในสายงานของทหารงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ งานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย งานอารักขาบุคคลสำคัญ การเรือนจำ และ งานมอบหมายอื่น ๆ

นอกจากการฝึกอบรมให้ความรู้กับกำลังพล ตามลักษณะงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ต้องมีการเตรียมกำลังพลของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อเข้าสู่การเป็นหน่วยงานชั้นนำในภูมิภาคและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามแนวทางการพัฒนากำลังพลของกองทัพอากาศ ซึ่งจะขอพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญตามหลักการและหนทางปฏิบัติพื้นฐานเท่านั้น ไม่ลงลึกในรายละเอียด การดำเนินการเพื่อให้เหมาะสมกับห้วงเวลาของการวิจัย ดังนี้

๑. การให้ความรู้ ด้วยวิธีการฝึกอบรม ในเรื่องภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ศึกษาระเบียบคำสั่งและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฝึกการควบคุมและสั่งการให้มีความเข้าใจถึงความจำเป็นในการปฏิบัติงานแบบใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง เพื่อบรรลุยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ ๒๐ ปี ที่มุ่งสู่ความเป็นกองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค

๒. การส่งเสริมความก้าวหน้าในสาขาอาชีพ โดยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกด้าน เช่น ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน สนับสนุนให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ด้วยการพิจารณาบำเหน็จหรือตำแหน่งงานที่สูงขึ้นตามความเหมาะสม

๓. การให้สวัสดิการและบำรุงขวัญ ด้วยการพิจารณาให้รางวัลกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้กับหน่วยด้วยความรับผิดชอบและเสียสละ จัดให้มีการช่วยเหลือด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในการทำงานโครงการช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการชั้นผู้น้อย เช่น โครงการอาหารราคาถูก จัดอาหารและเครื่องดื่มนักปฏิบัติงานภารกิจพิเศษที่ต้องทำหน้าที่ต่อเนื่องเป็นเวลานาน เป็นต้น

ทั้งนี้การพัฒนากำลังพลของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง จะต้องดำเนินการในรูปแบบโครงการ แต่ละโครงการจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วัตถุประสงค์เป็นรูปธรรม ตรงตามยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ เรื่องการพัฒนากำลังพลของกองทัพ

ด้านยุทธโรปกรณ์

กรมทหารสารวัตรทหารอากาศเป็นหน่วยขึ้นตรงของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองซึ่งอยู่ในส่วนกิจการพิเศษของกองทัพอากาศ ทำให้ไม่มีอัตรากิจจัดและยุทธโรปกรณ์ (อจย.) ที่เป็นหลักการเนื่องจากไม่ได้อยู่ในส่วนกำลังรบ แต่ในการปฏิบัติในสภาวะไม่ปกติหรือสภาวะสงคราม กรมทหารสารวัตรทหารอากาศเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์ยุทธการภาคพื้น ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ (สสท.ศยพ.ศปก.ทอ.) หากมีการปรับโครงสร้างโดยให้สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองอยู่ในส่วนกำลังรบจะทำให้สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง มีแนวทางในการพัฒนาทั้งทางด้านบุคลากรและยุทธโรปกรณ์ ให้เป็นในแนวทางเดียวกับโครงสร้างในสถานการณ์ปกติของกองทัพอากาศ และโครงสร้างในสภาวะไม่ปกติ หรือสภาวะสงคราม ภายใต้ศูนย์ยุทธการภาคพื้น ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจทั้งสองสำเร็จลุล่วง และสามารถพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อเข้าสู่การเป็นกองทัพอากาศชั้นนำของภูมิภาค และเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบ (ตามตารางภาพที่ ๔ - ๑)

ตารางที่ ๔ - ๑ อัตราอาวุธยุทธโปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

ลำดับ	รายการ	อัตราบรรจุ/ กระบอก	บรรจุจริง		หมายเหตุ
			อาวุธ	กระสุน	
๑.	ปลยอ. ๕.๕๖-๒ ก	๑๐๐	๖๖	๑,๙๒๐	- M 16
๒.	ปลยอ. ๕.๕๖-๓	๒๐๐	๑๐	๑,๐๘๐	- HK 33
๓.	ปลสอ. ๕.๕๖	๒๐๐	๑๐๐	-	- M 4
๔.	ปลส. .๓๐-๑	-	๕	๙๐๐	
๕.	ปลย. .๒๒-๓	๒	๒	๕๐๐	
๖.	ปกม. ๙-๒	๕๕๕	๕๕๕	๕๕,๕๐๐	
๗.	ปช. ๑๒ เกจ	๒๕	๒๕	๑,๐๔๐	- กระสุนยาง ๔๔๐ นัด
๘.	ปพ.อ. .๓๘-๑	๒	๒	๑๘	
๙.	ปพ.อ. .๔๕-๑	๒	๒	๑๔	
๑๐.	เสื้อเกราะกันกระสุน	๒๓๕	-	-	- บรรจุ ๑๗๙ ตัว
๑๑.	ปพ.อ. ๙ มม.	-	๒๕	-	- GLOCK 19 C
๑๒.	ปพ.กอ. ๙ -๑	-	๔๐	๓,๐๐๐	- STEYR
๑๓.	ปพ.ร. .๓๕๗	-	๔๕	-	- Model 60-14
๑๔.	ปพ.ร. .๓๘	-	๑๘๐	๕,๖๗๐	- Model 686-6
๑๕.	ปพ.ร. .๓๘	-	๑๕	๑๘๐	- Model 638
๑๖.	คป.๔๐-๓	-	๔	-	

หมายเหตุ : อาวุธหลายรายการมีสภาพเก่าขาดประสิทธิภาพ ไม่พร้อมใช้งาน หากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ต้องใช้กำลังทั้งหมดของทหารสารวัตรทหารอากาศ จะเกิดปัญหาข้อขัดข้องได้

ที่มา : หมวดสรรพาวุธ กองพันทหารสารวัตรทหารอากาศ กรมทหารสารวัตรทหารอากาศ
สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

แนวทางการพัฒนาด้านยุทธโศปกรณ์ ยานพาหนะ อุปกรณ์และเครื่องมือพิเศษ จากภารกิจที่ได้รับมอบหมายการปฏิบัติงานจากผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเพื่อตอบสนองต่อกองทัพอากาศ และสอดคล้องกับนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ มีหน้าที่เกี่ยวกับการสารวัตรทหาร การรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาความปลอดภัย การจราจร การผ่านเข้า - ออก ภายในเขตพื้นที่ของกองทัพอากาศและพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย การพักอาศัย และการเรือนจำ จำเป็นต้องมียุทธโศปกรณ์และอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีเฉพาะ เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย ยานพาหนะที่เหมาะสมให้ตรงตามภารกิจของงานแต่ละประเภท รวมทั้งการที่จะเตรียมความพร้อมเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของภัยคุกคามที่จะตามมาจึงต้องมีการทบทวนความพร้อมและกำหนดความต้องการในเรื่องดังกล่าวอย่างรอบคอบ โดยมีหัวข้อการพิจารณา ดังนี้

๑. ยุทธโศปกรณ์

เนื่องจากงานของทหารสารวัตรทหารอากาศมีความหลากหลาย จำเป็นต้องมียุทธโศปกรณ์ที่เพียงพอและเหมาะสม เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องได้รับการฝึกฝนการใช้อาวุธแต่ละประเภทได้อย่างเชี่ยวชาญ ในด้านอาวุธและอุปกรณ์ประจำกายสำหรับการปฏิบัติงานตามปกติ

จากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ที่ผ่านมากลุ่มผู้ชุมนุมได้บุก รุกพื้นที่ของกองทัพอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน และสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง จัดกำลังทหารอากาศโยธิน และทหารสารวัตร เข้าควบคุมและป้องกันพื้นที่ จำเป็นต้องมีอาวุธที่เหมาะสมในการปฏิบัติภารกิจ เป็นอาวุธที่ไม่ทำอันตรายต่อชีวิต เช่น กระสุนยาง แก๊สน้ำตา อุปกรณ์ป้องกันตัว เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียต่อผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่

๒. อุปกรณ์/เครื่องมือพิเศษ

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทหารสารวัตรทหารอากาศ บางสายงานมีส่วนเหมือนกับงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวคือ การปฏิบัติงานการจราจร การจับกุมผู้กระทำความผิดทางคดีอาญา การปราบปรามยาเสพติด การตรวจค้นบุคคลหรือวัตถุต้องสงสัย ต้องใช้อุปกรณ์/เครื่องมือ เฉพาะสำหรับปฏิบัติงานแต่ละประเภท เช่น

อุปกรณ์ตรวจหาสารเสพติด

เครื่องตรวจวัตถุโลหะแบบพกพา

อุปกรณ์ช่วยการมองเห็นเวลากลางคืน

เครื่องตรวจจับความเร็ว

กล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV

อุปกรณ์ตรวจสอบการผ่านเข้า - ออก ของบุคคลและยานพาหนะ

สถานภาพที่มีอยู่ในปัจจุบันเครื่องมือและอุปกรณ์ส่วนใหญ่สามารถใช้งานได้บางส่วน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยี สมควรพิจารณาวางแผนการจัดหาระบบที่ทันสมัยมาทดแทน

๓. ยานพาหนะ

สถานภาพปัจจุบันของยานพาหนะที่ใช้งานในการปฏิบัติงานประจำวัน เช่น รถยนต์ประเภทรถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก และจักรยานยนต์นำขบวน มีสภาพเก่าและไม่เพียงพอกับความต้องการ แนวคิดในการจัดหาพิจารณาจากการใช้งานจริง หน่วยต้องการรถยนต์ที่สามารถใช้งานในสภาพพื้นผิวถนนปกติและสภาพภูมิประเทศสามารถลำเลียงชุดปฏิบัติการได้ ๑ ชุดทหารสารวัตรประมาณ ๑๐ นาย รถยนต์บรรทุกขนาดเล็กประเภทตอนเดียวหรือสองตอน ขับเคลื่อน ๒ ล้อ หรือ ๔ ล้อ สามารถรองรับภารกิจได้ในส่วนรถจักรยานยนต์นำขบวน มีความต้องการในการใช้งานมากขึ้นเมื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อรองรับการเยือนของคณะผู้นำรัฐบาลและผู้นำทางทหารของมิตรประเทศ กรณีใช้ท่าอากาศยานทหารของกองทัพอากาศ รวมไปถึงภารกิจที่ต้องตรวจตราสถานที่สำคัญ ๆ ตามที่หน่วยต้องรับผิดชอบ หรือแม้แต่ภารกิจป้องกันและปราบยาเสพติดและการก่อความไม่สงบที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่เกิดอันตรายในพื้นที่กองทัพอากาศหรือพื้นที่โดยรอบที่ตอนเมือง

ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศตอนเมืองเพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

จากแนวทางการพัฒนาศักยภาพของกองทัพอากาศ ตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี กล่าวคือการพัฒนากองทัพอากาศ ประกอบด้วย ๒ ส่วนสำคัญ อันประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ตามลักษณะงาน (Function) ของหน่วยงานภายในกองทัพอากาศ

ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมหรือการพัฒนากองทัพอากาศ เพื่อมุ่งเทคโนโลยีดิจิทัลและแนวคิดของระบบการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO)

อีกทั้งสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศตอนเมืองได้นำผลจากการดำเนินกรรมวิธีของ SWOT Analysis มาปรับใช้เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงสถานะแวดล้อมภายนอกองค์กร ที่ทำให้ได้ทราบถึงโอกาส (opportunities) และอุปสรรค (Threats) ส่วนการตรวจสอบสถานะแวดล้อมภายในองค์กรนั้นทำให้ได้ทราบถึงจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศตอนเมือง เพื่อนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามกรรมวิธีของ SWOT Analysis มาปรับใช้เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวรองรับการเข้าสู่การเป็นกองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาคอาเซียน ตามวิสัยทัศน์ของกองทัพอากาศนั่นเอง และรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้

สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศตอนเมืองนั้นได้ดำเนินการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ การนำนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาองค์กร รวมทั้งยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของการเสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมของกองทัพอากาศเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งในการเตรียมองค์กรให้มีความพร้อมนั้น สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศตอนเมืองได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาระบบการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO) การควบคุมและสั่งการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งการเจ้าหน้าที่สารวัตรทหารอากาศได้อย่างทันทางที่ อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการปฏิบัติงานให้มีความเป็นมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล

โดยสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองได้ดำเนินการพัฒนาจัดตั้งศูนย์ควบคุมและสั่งการกองพันทหารสารวัตรทหารอากาศ เพื่อตอบสนองการปฏิบัติงานในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าพร้อมทั้งรองรับระบบของกองทัพอากาศที่ต้องการให้มีเอกภาพในการปฏิบัติงาน รองรับศูนย์ที่ทำหน้าที่ควบคุมและสั่งการของกองทัพอากาศ แต่เนื่องจากเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยนั้นจะต้องแลกกับงบประมาณในการดำเนินการที่สูง จึงทำให้สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองยังมีระบบควบคุมและสั่งการที่ยังไม่สมบูรณ์แบบ สมควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาขีดความสามารถของระบบที่ใช้ในปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO) ของกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นสำคัญที่ควรจะต้องได้รับการพิจารณาดำเนินการ เป็นลำดับแรกคือ การพัฒนาเครือข่ายควบคุมและสั่งการกองพันทหารสารวัตรทหารอากาศ ให้มีความสมบูรณ์สามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายควบคุมและสั่งการของศูนย์ยุทธการภาคพื้นและศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

จากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศที่กล่าวว่า การพัฒนากองทัพอากาศประกอบด้วย ๒ ส่วนสำคัญ ส่วนแรกเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ตามลักษณะงาน (Function) ของหน่วยงานภายในกองทัพอากาศ สำหรับส่วนที่ ๒ คือ นวัตกรรมหรือการพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่การปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง โดยมี ๖ องค์ประกอบสำคัญของกำลังทางอากาศที่ต้องมีการพัฒนาที่เหมาะสมและเกื้อกูลซึ่งกันและกันสามารถขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กันโดยมิได้มีส่วนใดส่วนหนึ่งล่าช้าหรือล่าหลังให้เป็นภาระกับส่วนอื่น ๆ ได้แก่ การบัญชาการและควบคุม (Command and Control) ระบบการตรวจจับ (Sensor) ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) เครือข่าย (Network) สนับสนุนและบริการ (Support and Service) และทรัพยากรบุคคลและองค์กร (Human and Organization) อย่างไรก็ตามการเสริมสร้างกำลังทางอากาศอย่างเป็นรูปธรรมนั้น ต้องมีการจัดหาอย่างเพียงพอและการควบคุมการใช้ประโยชน์ยุทธโศปกรณ์และระบบด้านการปฏิบัติการรบที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการฝึกและประเมินค่าอย่างจริงจัง การวิจัยบทบาทและนวัตกรรมกำลังทางอากาศที่ตรงประเด็นและตรงตามความต้องการ เพื่อให้ล้ำหน้ากว่าขีดความสามารถของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ รวมทั้งการแสวงประโยชน์จากศักดิ์สงครามให้เกิดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติการได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการที่จะพัฒนา สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่นั้น จะต้องยึดแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ ด้วยการใช้องค์ปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO) ซึ่งจะสามารถรองรับการปฏิบัติงานทั้งในยามปกติและภาวะวิกฤติ ประกอบกับการพัฒนาด้านโครงสร้างของหน่วย การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและยุทธโศปกรณ์ รวมทั้ง

การพัฒนาองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของกระบวนการ คือ ด้านกำลังพล อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งตามนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศที่กำหนดเจตนารมณ์ตามทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายความมั่นคงแห่งชาติยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศและยุทธศาสตร์ทหาร ภายใต้กรอบหน้าที่สำคัญในการเตรียมกำลังกองทัพอากาศ ป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตลอดจนดำรงเป้าหมาย การพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่วิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” เพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันภัยคุกคามที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นในอนาคต

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

เอกสารวิจัย เรื่องการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ เล่มนี้ใช้แนวทางการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง โดยอาศัยการจัดการประชุมร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน ที่เคยมีส่วนร่วมปฏิบัติงานกับสายงานของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ศึกษาข้อมูลของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง วิเคราะห์ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา และอุปสรรคของหน่วยในด้านต่าง ๆ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพิจารณา เปรียบเทียบกับความต้องการของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ประกอบด้วย

๑. การตรวจสอบขีดความสามารถของ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กองทัพอากาศกำหนด ด้านโครงสร้าง กำลังพล ยุทธโศปกรณ์ ตามกรอบแนวทางของยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ

๒. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จากสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ตามกรอบแนวทางของยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ

๓. แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่ ตามกรอบแนวทางของยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่ โดยใช้แนวคิดหลักจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี วิสัยทัศน์ นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อการเป็นกองทัพอากาศชั้นนำของภูมิภาค และเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง จัดว่าเป็นหน่วยงานมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานที่อาศัยเครือข่ายการควบคุมและสั่งการ ทั้งในภาวะปกติและไม่ปกติ มีการประยุกต์หลักการมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความชำนาญและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน คือการพัฒนากระบวนการปฏิบัติ การที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations) ในการปฏิบัติการรบและการปฏิบัติการที่มีใช้การรบ ประกอบด้วย

การบัญชาการและควบคุม (Command and Control) ระบบการตรวจจับ (Sensor) ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) เครือข่าย (Network) สนับสนุนและบริการ (Support and Service) และทรัพยากรบุคคลและองค์กร (Human and Organization) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามในทุกรูปแบบ รวมถึงการใช้ระบบรองรับการบัญชาการและควบคุมที่สามารถเชื่อมโยงได้กับทุกกองบินต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นแนวทางการพัฒนาจึงเป็นทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี ที่ว่าการขับเคลื่อนกองทัพอากาศไปสู่ “การเป็นกองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” (One Of the Best Air Force in ASEAN) โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแนวความคิดการปฏิบัติการใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ในการปฏิบัติการรบและการปฏิบัติการใช้การรบเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด

ดังนั้นสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง จัดว่าเป็นหน่วยงานมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานที่อาศัยเครือข่ายการควบคุมและสั่งการทั้งในภาวะปกติและไม่ปกติ มีการประยุกต์หลักการมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความชำนาญ และมีประสบการณ์สูง ดังนั้นแนวทางการพัฒนาจึงเป็นทิศทางที่สอดคล้องกับระบบการพัฒนาหลักของกองทัพอากาศ โดยจะต้องมีแผนปรับปรุงระบบสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรมใหม่ ๆ การจัดหายุทธโธปกรณ์ อุปกรณ์พิเศษ ตลอดจนยานพาหนะอย่างเป็นระบบ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรตามแผนแม่บทของกองทัพอากาศ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จัดสวัสดิการและบำรุงขวัญ ในโอกาสที่เหมาะสม และต้องมีการปรับโครงสร้างของหน่วยเพื่อให้สามารถบริหารจัดการกำลังพลในหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

๑. สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ควรที่จะมีบทบาทในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามแนวทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี เพื่อเสริมสร้างความพร้อมรบของกองทัพไทยในการปฏิบัติภารกิจหลักในการป้องกันประเทศพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์รวมทั้งสามารถการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติโดยใช้การปฏิบัติเชิงรุกเสริมสร้างกองทัพให้เป็นเอกประสงค์ที่มีความหลากหลายพร้อมเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๒. ปรับปรุงโครงสร้างให้มีความกะทัดรัด มีการจัดหน่วยงานผสมผสาน ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน รวมถึงการบูรณาการความเชี่ยวชาญเฉพาะกำลังพลแต่ละเหล่ามารวมปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น เจ้าหน้าที่สารวัตรทหารจะต้องมีทักษะและความเชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาพยาบาลหรือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

๓. ดำเนินการพัฒนาศักยภาพกำลังของหน่วยงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง ด้วยการจัดอบรมเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้แก่กำลังพล ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น ความล่อแหลมและผลลัพธ์ที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แนวทางการแก้ไขปัญหาในแต่ละปัญหาภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การฝึกและพัฒนาทักษะการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

๔. พัฒนาจัดหายุทธโศปกรณ์เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของหน่วย พิจารณาจัดหายุทธโศปกรณ์ทดแทนของเดิมที่ล้าสมัยหรือขีดสมรรถนะของอาวุธยุทธโศกรณ์นั้น ๆ ไม่สามารถนำมาใช้งานทางทหารได้ นอกจากนี้ต้องมีการวิจัยและพัฒนายุทธโศกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงดัดแปลง (Modification) รวมไปถึงการจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อตอบสนองภารกิจของหน่วยและช่วยให้งานปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บรรลุผลสัมฤทธิ์

๕. พัฒนาระบบตรวจสอบการผ่านเข้า – ออก ของบุคคลและยานพาหนะ ควรพิจารณาหามาตรการการผ่านเข้า – ออก ทั้งของบุคคลและยานพาหนะ ติดตั้งระบบควบคุมการผ่านเข้า – ออก ในเขตพื้นที่ที่มีความสำคัญ เขตพื้นหวงห้าม โดยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันการก่อให้เกิดความไม่สงบหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลและสถานที่ โดยนำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้งาน

บรรณานุกรม

- “กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http :
//www.plan.vru.ac.th](http://www.plan.vru.ac.th), 2560.
- กลาโหม,กระทรวง. “แผนพัฒนาขีดความสามารถกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๙”.
ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘.
- เดชนรงค์ สุทธิชาญบัญชา. “แนวทางการพัฒนาการฝึกของกองทัพไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน
ต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๕.
- “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http :
//http://www.nsc.go.th](http://http://www.nsc.go.th), 2560.
- “นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http :
//www.rtaf.mi.th](http://www.rtaf.mi.th), 2560.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรข้าวสวย, ๒๕๕๑.
- “ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ – ๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๗)”. (ออนไลน์). เข้าถึง
ได้จาก : [http :
//www.rtaf.mi.th/RTAF_Strategic_2557](http://www.rtaf.mi.th/RTAF_Strategic_2557), 2560.
- “ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ฉบับเผยแพร่”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
: [http :
//www.rtaf.mi.th/Documents/Publication](http://www.rtaf.mi.th/Documents/Publication), 2560.
- “ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศของชาติ (NDS)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http :
//www.182.52.236.169/awcsec](http://www.182.52.236.169/awcsec), 2560.
- อภิชัย หงษ์ทอง. “กองทัพพบกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : แนวทางการปรับปรุงและพัฒนา
หลักนิยมทางทหารของกองทัพทศวรรษหน้า”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร, ๒๕๕๒.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑.๑ ตำแหน่ง.....

๑.๒ อายุรับราชการ.....

๑.๓ ระดับการศึกษาสูงสุด.....

ตอนที่ ๒ แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับบริหารอากาศดอนเมือง

เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายรูปแบบใหม่

๒.๑ ด้านโครงสร้าง.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒ ด้านกำลังพล.....

.....

.....

.....

.....

๒.๓ ด้านยุทธโธปกรณ์.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นาวาอากาศเอก วีระพล กิจจารักษ์	
วัน เดือน ปีเกิด	๒๔ มีนาคม ๒๕๐๖	
การศึกษา	โรงเรียนเซนต์คาเบรียล	ปี ๒๕๒๑
	โรงเรียนเตรียมทหาร	ปี ๒๕๒๓
	โรงเรียนนายเรืออากาศ	ปี ๒๕๒๙ รุ่นที่ ๓๐
	โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง	ปี ๒๕๓๗ รุ่นที่ ๗๘
	โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ	ปี ๒๕๔๑ รุ่นที่ ๔๒
ประวัติการทำงาน โดยย่อ	ประจำ รร.การบิน	เมื่อ ๑ ม.ค.๒๕๓๐
	ผบ.ร้อย ปตอ. อย. บน.๔	เมื่อ ๒๘ ส.ค.๒๕๓๓
	ผช.ทส.เสธ.ทอ.	เมื่อ ๑ เม.ย.๒๕๓๗
	ผช.ทส.ผช.ผบ.ทอ.	เมื่อ ๑ ต.ค.๒๕๓๗
	ผช.ทส.รอง ผบ.ทสส.บก.ทหารสูงสุด	เมื่อ ๑ ต.ค.๒๕๓๙
	ผช.ทส.รอง ผบ.ทสส.บก.ทหารสูงสุด	เมื่อ ๑ เม.ย.๒๕๔๐
	นยก.พัน.สท.ทอ.กรม สท.ทอ.สน.ผบ.ดม.	เมื่อ ๑ ต.ค.๒๕๔๑
	น.ประจำ เสธ.ทอ.	เมื่อ ๒๒ ต.ค.๒๕๔๔
	ฝสธ.ประจำ เสธ.ทอ.	เมื่อ ๑ เม.ย.๒๕๔๖
	ฝสธ.ประจำ รอง พล.กท.	เมื่อ ๓ ส.ค.๒๕๔๙
	ผบ.กรม สท.ทอ.สน.ผบ.ดม.	เมื่อ ๑ ต.ค.๒๕๕๑
	เสธ.สน.ผบ.ดม.	เมื่อ ๑ ต.ค.๒๕๕๖ – ปัจจุบัน
	ตำแหน่งปัจจุบัน	เสนาธิการสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทโธปกรณ์ของ
สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและ
ความท้าทายในรูปแบบใหม่

ผู้วิจัย นาวาอากาศเอก วีระพล กิจจารักษ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙
ตำแหน่ง เสนาธิการสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำหรับประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง
ของประเทศโดยตรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวี
ความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรีการค้า การเงิน
การลงทุน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงาน
หรือองค์กรใด ๆ ที่ได้ให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ชัดเจน จนกระทั่ง
ประมาณต้นปี พ.ศ.๒๕๕๐ หน่วยงานความมั่นคงได้มีการตื่นตัวในความพยายามที่จะกำหนด
กรอบแนวคิดเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ดังนั้นสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. จึงได้อาศัยอำนาจ
ตามความในมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๓ นายกรัฐมนตรี
ได้ออกกฎกระทรวง ตามข้อ ๑ วงเล็บให้ สมช. มีอำนาจในการกำหนดประเภทภัยคุกคามรูปแบบใหม่
ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย ๙ ประการ คือ (๑) ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
(๒) ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง (๓) การขาดการสมดุลของการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๔) ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
ทางธรรมชาติและโรคระบาด (๕) ความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (๖) การก่อการร้าย
และอาชญากรรมข้ามชาติ (๗) แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง (๘) ยาเสพติด และ(๙)
ความยากจน จะเห็นได้ว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความมุ่งหมายที่แคบลงเหมาะสมและสอดคล้องกับ
บริบทของสังคมไทย

ด้วยสถานการณ์ด้านความมั่นคงในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ
ยากที่จะคาดการณ์ได้ชัดเจนเช่นในอดีต กองทัพอากาศจึงต้องดำรงขีดความสามารถและความพร้อม
เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบเดิมควบคู่ไปกับการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่มีความซับซ้อน
และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนและ
ประเทศชาติ เช่น การก่อการร้าย ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ดังนั้น
กองทัพอากาศจึงต้องเตรียมกำลังพลและปรับบทบาทให้สามารถเผชิญกับภัยคุกคามดังกล่าวได้
อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วทั้งที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ขีดความสามารถของกองทัพอากาศ

ในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและ บรรเทาภัยพิบัติ (Humanitarian Assistance And Disaster Relief : HADR) ทั้งภายในประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะการให้การสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน การร่วมขับเคลื่อนประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน การสนับสนุน การดำเนินการตามกรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting : ADMM) และการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting-Plus : ADMM-Plus) ตลอดจนการพัฒนากิจการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและการวิจัยพัฒนาให้เกิดผลรูปธรรม

กองทัพอากาศกำหนดเจตนารมณ์ตามทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์ทหาร ภายใต้กรอบหน้าที่สำคัญในการเตรียมกำลังพลกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตลอดจนดำรงเป้าหมายการพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่วิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค”

ดังนั้นสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองจึงเห็นความสำคัญกับสถานการณ์บ้านเมืองที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเพื่อตอบสนองเจตนารมณ์นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อการป้องกันประเทศตามยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง จึงเล็งเห็นปัญหาและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาค่าการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย ปัญหารักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างไม่สามารถคาดการณ์ได้ จากขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบดังกล่าวสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง มีภารกิจสำคัญมากมายจำเป็นต้องมีการพัฒนาองค์การอย่างบูรณาการในทุกด้าน ทั้งใน ด้านโครงสร้าง ด้านกำลังพล ด้านยุทธโศปกรณ์ ให้มีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาด้านยุทธโศปกรณ์และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กองทัพอากาศกำหนด เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กองทัพอากาศกำหนด

๒. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ รวมถึงจุดอ่อนจุดแข็ง ความต้องการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนา สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

๓. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับขีดความสามารถของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง โดยพิจารณาจากโครงสร้างของหน่วยทั้งด้านกำลังพลและยุทธโธปกรณ์ รวมถึง จุดอ่อน จุดแข็ง ความต้องการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนา เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายในรูปแบบใหม่ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Reviews) การจัดประชุม สัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้มีประสบการณ์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพิจารณาเปรียบเทียบกับความต้องการของยุทธศาสตร์กองทัพ ๒๐ ปี นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองได้นำผลจากการดำเนินการกรรมวิธีของ SWOT Analysis มาปรับใช้เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงสถานะแวดล้อมภายในองค์กรนั้น ที่ทำให้ได้ทราบถึงจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ส่วนการตรวจสอบสถานะแวดล้อมภายนอกองค์กร ทำให้ได้รับทราบถึงโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ของสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า

จุดแข็ง (Strengths)

- มีการนำระบบการบริหารกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารราชการ
- ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ
- มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการทำงาน
- กำลังพลมีความรู้ความสามารถด้านการสารวัตรทหารอากาศ
- มีทักษะในการทำงานประจำมาก
- ค่านิยมร่วมขององค์กรมีความสอดคล้องกับการทำงาน
- เป็นหน่วยกำลังในศูนย์ยุทธการภาคพื้น (ศยพ.)

จุดอ่อน (Weaknesses)

- หน่วยงานไม่มีเอกภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบ
- สายการบังคับบัญชามีความซับซ้อน
- ขาดแคลนกำลังพลทดแทน
- โครงสร้างหน่วยงาน/นโยบายของผู้บังคับบัญชาไม่สอดคล้องกับภารกิจ
- ความก้าวหน้าในสายงานไม่ชัดเจน
- กำลังพลขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
- ไม่มีอัตราการจัดอาวุธและยุทธโธปกรณ์ (อจย.) ของหน่วยที่ชัดเจน

โอกาส (Opportunities)

นโยบายของผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง สอดคล้องกับนโยบายของ ผบ.ทอ. และนโยบายของกลาโหม ทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ทอ.เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ

การพัฒนาระบบราชการส่งผลดีกับองค์กร

สามารถพัฒนาขีดความสามารถเพื่อเข้าสู่ The Best MP of ASEAN

มีการปรับเปลี่ยนและริเริ่มบทบาทด้านกิจการสารวัตรทหาร

การปรับโครงสร้างใหม่ให้สามารถรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น

อุปสรรค (Threats)

สถานการณ์ด้านความมั่นคงมีผลกระทบต่อองค์กร

มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ค่านิยมหรือวัฒนธรรมการทำงานของบุคลากรกองทัพอากาศ

กระแสเทคโนโลยีจากภายนอกส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน

มีข้อจำกัดทางกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับบางเรื่องไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในการปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานขาดการฝึกฝนและพัฒนาตนเอง

ภัยคุกคาม

นำผลที่ได้จากการดำเนินการตามกรรมวิธีของ SWOT Analysis มาปรับใช้เพื่อให้องค์กรได้ดำเนินการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ ๒๐ปี รวมถึงนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาองค์กร โดยเฉพาะในเรื่องของการเสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมของกองทัพอากาศเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งในการเตรียมองค์กรให้มีความพร้อมนั้น สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาระบบการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO) การควบคุมและสั่งการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งการเจ้าหน้าที่สารวัตรทหารอากาศได้อย่างทันท่วงที อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการปฏิบัติงานให้มีความเป็นมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล โดยสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองได้ดำเนินการพัฒนาจัดตั้งศูนย์ควบคุมและสั่งการกองพันทหารสารวัตรทหารอากาศ เพื่อตอบสนองการปฏิบัติงานในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าพร้อมทั้งรองรับระบบของกองทัพอากาศที่ต้องการให้มีเอกภาพในการปฏิบัติงานรองรับศูนย์ที่ทำหน้าที่ควบคุมและสั่งการของกองทัพอากาศ แต่เนื่องจากเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยนั้นจะต้องแลกกับงบประมาณในการดำเนินการที่สูง จึงทำให้สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองยังมีระบบควบคุมและสั่งการที่ยังไม่สมบูรณ์แบบ สมควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาขีดความสามารถของระบบที่ใช้ในปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO) ของกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ

ด้านโครงสร้าง ต้องมีการจัดและปรับโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตในการรับราชการภายในหน่วย รวมถึงขยายอัตราเพื่อรองรับกำลังพลในอนาคต โดยที่ไม่ต้องย้ายไปหาตำแหน่งในหน่วยอื่น ทำให้หน่วยไม่สูญเสียกำลังพลที่มีประสบการณ์และความชำนาญเฉพาะด้านและให้ตรงกับลักษณะงานที่รับผิดชอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วย

ด้านกำลังพล มีการจัดฝึกอบรมให้กำลังพลภายในหน่วยมีความรู้ในสายงานที่ปฏิบัติ เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ความรู้ทักษะด้านการตรวจค้น จับกุม อาวุธยุทโธปกรณ์ ฝึกปฏิบัติตามวงรอบที่กำหนด เพื่อให้เกิดความชำนาญและพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ปกติและยามไม่ปกติ นำหลักการจัดการความรู้มาใช้ยกระดับกำลังพลให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานเพื่อมุ่งสู่การเป็นกองทัพอากาศแห่งการเรียนรู้

ด้านยุทธโธปกรณ์ คือวางแผนและบริหารการใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ อุปกรณ์เครื่องมือ ยานพาหนะแบบเดิมที่มีอยู่ให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการพิจารณาความจำเป็นและความคุ้มค่าในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ รูปแบบใหม่ที่ทันสมัยเหมาะสมมาใช้งาน รวมทั้งต้องพัฒนาเข้าสู่ระบบการปฏิบัติการใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง(NCO) และบูรณาการแนวความคิดในการปฏิบัติภารกิจด้วยเทคโนโลยีแบบเดิมและแบบใหม่ให้สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

๑. สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ควรที่จะมีบทบาทในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามแนวทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี เพื่อเสริมสร้างความพร้อมรบของกองทัพไทยในการปฏิบัติการหลักในการป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติโดยใช้การปฏิบัติเชิงรุกเสริมสร้างกองทัพให้เป็นเอกประสงค์ที่มีความหลากหลายพร้อมเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๒. ควรจัดการปรับปรุงโครงสร้างขยายอัตราเพื่อรองรับกำลังพลที่มีเพิ่มมากขึ้นในอนาคต มีการจัดหน่วยงานแบบผสมผสาน ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน รวมถึงการบูรณาการความเชี่ยวชาญเฉพาะกำลังพลแต่ละเหล่ามาร่วมปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓. ดำเนินการพัฒนาศักยภาพของหน่วยสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองด้านกำลังพลด้วยการจัดอบรมเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้แก่กำลังพลให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น ความล่อแหลมและผลลัพธ์ที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ อันเกิดจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แนวทางการแก้ไขปัญหาในแต่ละปัญหาภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การฝึกและพัฒนาทักษะ การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการวางแผนการใช้กำลังพลให้คนหนึ่งคนสามารถปฏิบัติงานได้หลายหน้าที่อย่างบูรณาการ รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ให้กับรุ่นน้องจากรุ่นสู่รุ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ควรจัดหาอุปกรณ์เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของหน่วย พิจารณาจัดหาอุปกรณ์ทดแทนของเดิมที่ล้าสมัยหรือซีดสมรรถนะของอาวุธอุปกรณ์นั้น ๆ ไม่สามารถนำมาใช้งานทางทหารได้ นอกจากนี้ต้องมีการวิจัยและพัฒนาอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงดัดแปลง (Modification) รวมไปถึงการจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อรองรับระบบการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO) และตอบสนองภารกิจของหน่วยและช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บรรลุผลสัมฤทธิ์

๕. พัฒนาระบบตรวจสอบการผ่านเข้า - ออก ช่องทางของบุคคลและยานพาหนะ ควรพิจารณาหามาตรการ ติดตั้งระบบควบคุมการผ่านเข้า - ออก ในเขตพื้นที่ที่มีความสำคัญและเขตพื้นที่หวงห้าม โดยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันการก่อความไม่สงบหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลและสถานที่